

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ

ազգային-ազատական կուսակցության ԵՐԶԱԲԵՐԱԿԱՆ

«Ժառանգություն» կուսակցության հայտարարությունը Լոյենբերի 2-ին Մոսկվայում ստորագրված հռչակագրի կապակցությամբ

էջ 2

«Ժառանգությունը» լուրջ վերապահումներով ներկայացուցիչ է առաջադրել Փորձագետների փաստահավաք խմբում

էջ 2

Ամ մշտական հանձնաժողովում քննարկվեցին «Ժառանգություն» խմբակցության առաջարկները

էջ 3

«Ժառանգություն» խմբակցության 2008թ. հաշվետվությունը

էջ 3

ԽՈՐՀՐԳԱՐԱՆԱԿԱՆ

էջ 4-8

Պետք է դուրս գանք խրամատներից, եւ փոխադարձ համաձայնագրեր միջոցով առաջ անցնենք

էջ 9

Առաջ՝ դեպի անցյալ, Ռուսաստանը, Թուրքիան եւ Հայաստանի կամքը

էջ 9

Բաֆֆի Հովհաննիսյանի գործունեությունը միջխորհրդարանական կառույցների ձեւաչափում. ուշագրավ մանրամասներ

էջ 10

«Ժառանգություն» խմբակցության պատգամավորների հանդիպումների եւ այցելությունների օրացույց

էջ 11

ԼՈՒՐԵՐ, ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ԱՆՅՈՒՎԱՐՉ

էջ 12

Անահիտ Բախշյան. Շարունակելու ենք դիմակայել քաղաքական, իրավական դաշտում առկա ապօրինություններին

«Ժառանգություն» կուսակցությունն ու համուն խմբակցությունը՝ հավատարիմ իրենց «Տեր եմ» կարգախոսին, շարունակելու են գործել եւ բոլոր ուղղություններով ծառայել մեր քաղաքացիների իրավունքների պաշտպանության առաջնությունը: «Ժառանգությունը» լինելով խորհրդարանական փոքրաթիվ ընդդիմադիր խմբակցություն, իր գործուն մասնակցությունն է բերում ցանկացած օրենքի նախագծի քննարկմանը եւ քաղաքական այս լարված ժամանակահատվածում է հասարակությանն ու օրենսդիր մարմնին իրար կապող պորտալարի դեր: Մենք շարունակելու ենք դիմակայել քաղաքական, իրավական դաշտում առկա ապօրինություններին, պայքարելու ենք քաղաքատարկայների ազատության իրավունքի վերականգնելու համար եւ առհասարակ մեր երկրում քաղաքատարկայների չունենալու համար:

Տնտեսական ճգնաժամը վարդուց բախել է Հայաստանի դուռը եւ ներս մտել: Ըստ կառավարության՝ այս առթիվ ինքը մտահոգ է եւ քայլեր է ձեռնարկում, սակայն այդ բոլոր քայլերը մեր հասարակության տարբեր շերտերի հոգեբեր թեթևացնելու փոխարեն նոր խնդիրներ եւ հոգսեր են պատճառում նրանց:

Իշխանությունների կողմից հայտարարված՝ պետության շահերից բխող տնտեսական քայլերը, չգիտես ինչու, երբեք չեն հանդնակում ժողովրդի շահերի հետ: Հասարակության տարբեր հատվածներ ոչ միայն երեւանում, այլեւ Հայաստանի տարբեր քաղաքներում ամեն օր բողոքի իրենց ձայն են բարձրացնում ասելու, թե ինչպես են կառավարության որոշումներն ու օրենքներն անդրադառնում իրենց ընտանիքների համար հանապազօրյա հաց վատակելու գերիմդրի վրա, սակայն նրանց լսելու, ելքեր գտնելու փոխարեն գործի է դրվում ոստիկանության բիրտ ուժը, որը հասարակական կարգը պահպանելու փոխարեն ճնշում է քաղաքացիների ազատ արտահայտվելու իրավունքը՝ այն դեպքում, երբ վարչապետն ասում է, թե հասարակությունը դիտորդ չպետք է լինի, այլ պետք է մասնակցի որոշումներ կայացնելուն:

«Խորհրդարանական շաբաթ» հաղորդման ընթացքում «Ժառանգություն» կուսակցության վարչության նախագահ Անահիտ Բախշյանի հնչեցրած ելույթից: 9 Փետրվարի 2009թ.

Կուսակցության խորհրդի ընդլայնված նիստի օրակարգ (21.02.2009)

Նիստի վարող՝ Վ.Խաչատրյան

Նիստի քարտուղար՝ Մ.Սարգսյան

Խորհրդի անդամների գրանցում		11:30/12:00
Բացման խոսք եւ օրակարգի հաստատում	Վ.Խաչատրյան	12:00/12:05
Վարչության հաշվետվությունը (11.07.08-21.02.09)	Ա.Բախշյան	12:05/12:15
Խմբակցության հաշվետվությունը՝ 11.07.08-21.02.09 ընկած ժամանակահատվածում	Ա.Սարտիրոսյան	12:15/12:30
Չարքեր եւ պատասխաններ		12:30/13:00
Ամ աշխատանքներին «Ժառանգություն» խմբակցության հետագա մասնակցության նպատակահարմարության հարցը՝ ըստ 5-րդ համագումարի բանաձեռի	Վ.Խաչատրյան, Գ.Խուրշուդյան	13:00/13:10
Ներկայացված հարցի քննարկում		13:10/14:00
Ընդմիջում		14:00/15:00
Քննարկման շարունակություն		15:00/15:30
Երեւան քաղաքի ավագանու ընտրություններին մասնակցելու հարցի քննարկում	Ա.Սարտիրոսյան, Վ.Խաչատրյան, Զ.Փոստամյան եւ ուրիշներ	15:30/15:50
Խորհրդի նիստի բանաձեռի ընթերցում	Ա.Բախշյան	15:50/15:55
Բանաձեռի հաստատում		15:55/16:00

«Ժառանգություն» կուսակցության վարչության հայտարարությունը Հայաստանի, Ադրբեջանի և Ռուսաստանի նախագահների՝ Նոյեմբերի 2-ին ստորագրած հռչակագրի կապակցությամբ

2008թ. նոյեմբերի 2-ին մերձնուկլյան «Մայեճորֆ» դրամային շախմատային Սերժ Սարգսյանի, Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիևի և Ռուսաստանի Ռաշտարալիի մասին հռչակագիրը «Ժառանգություն» կուսակցությունը գնահատում է խիստ վտանգավոր քեյ խաղաղության պահպանման և թե Լեռնային Ղարաբաղի ապագա դրությունը գործընթացն ավարտին հասցնելու և նրա անվտանգության միջազգային ճանաչման հեռանկարի համաձայնեցումը:

«Ժառանգություն» կուսակցությունը գտնում է, որ Մայեճորֆյան հռչակագիրը շարունակությունն է Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի ազգային-պետական շահերի հաշվին գերտերությունների շահերը սպասարկելու միտման, որը նախկինում որսետրվում էր Արեւմուտքի, իսկ այսօր նաեւ Ռուսաստանի կողմից մի երկիր, որն իր ազգային անվտանգությունը 2002թ.-ից շարունակում է Հայաստանի ազգային անվտանգության հետ՝ ի դեմս Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության (ՄԱԿ) և պետք է կատարի դրանից բխող պարտավորությունները: Այդ միտումն առավել առարկայական դարձավ 2008թ. հուլիսի 3-ին Բաքվում նախագահներ Մեդվեդեւի և Ալիևի ստորագրած «Ադրբեջանական Հանրապետության և Ռուսաստանի Ղազնուբյան միջեւ բարեկամության և ռազմավարական գործընկերության մասին» հռչակագրում: Դրանում մասնավորապես ամրագրվեց, որ «Ռուսաստանը և Ադրբեջանը անհրաժեշտ են համարում Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության շուտափույթ կարգավորումը միջազգային իրավունքի համընդհանուր ճանաչված նորմերի և սկզբունքների, նախեառաջ՝ պետությունների ինքնիշխանության, տարածքային ամբողջականության և սահմանների անփոփոխելիության ապահովման և հարգման, ինչպես նաեւ՝ ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի համապատասխան բանաձեռներ և ԵԱՀԿ-ի որոշումների հիման վրա: Կողմերը կաջակցեն հակամարտության հետեւանքով տեղափոխված անձանց և վախճանականների շուտափույթ կամավոր և անվտանգ վերադարձին»: Մտահոգիչ է, որ Բաքվի պայմանագրի ձեւակերպումներն աննշան խմբագրմամբ տեղափոխվել են նաեւ Մայեճորֆյան հռչակագրի:

Մայեճորֆյան հռչակագրի ստորագրմամբ, ըստ ելույթի, կորվեց նաեւ պաշտոնական Երեւանի դրամային վերաբերմունքը՝ 2007թ. նոյեմբերի 29-ին Մադրիդում Հայաստանի և Ադրբեջանի նախագահներին պաշտոնապես հանձնված «մարդկային սկզբունքների» նկատմամբ, որոնց շարունակում են անհրաժեշտ մնալ Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի հասարակությունները: «Ժառանգությունը» լուրջ մտավախություն ունի, որ դրանցում ամ-

րագրված սկզբունքները չեն ապահովում դարաբայան հակամարտության արդար լուծումը: Ասել է թե՛ այդ համաձայնությունը ՀՀ իշխանությունների կողմից տրվեց առանց Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդների համաձայնության: Մադրիդյան սկզբունքների և կարգավորման փուլերի հավանական հաջորդականությունը՝ «նախ՝ հակամարտության հետեւանքների վերացում, և նոր միայն Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի որոշում» լավագույնս են փաստում Լեռնային Ղարաբաղի կայացած պետականության միջազգային օրինակաբանական հարցում տարածաշրջանում մրցակցող գերտերությունների անշահագրգռվածությունը և ճիշտ հակառակը՝ դրա «փուլերի և սպակտների» ձեռնտու լինելը նրանց ազդեցության հաստատման ու Լեռնային «Նեո խաղերի» համար: Այն դեպքում, երբ հայկական ու դարաբայան կողմերի համար ԼՂ կարգավիճակի ճանաչումը առաջնահերթ խնդիր է: «Մադրիդյան սկզբունքները», որոնց մեջ ծանր են ոչ պաշտոնական խողովակներից, ընդունելի են «Ժառանգության» համար, եւ Հայաստանի որեւէ իշխանություն չպետք է դրանք բանակցություններ ծավալելու հիմնաքար ընդունի: «Ժառանգություն» անընդունելի է համարում տարածքների միակողմանի վերադարձը, փախստականների միակողմանի վերադարձը և Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի որոշման հետաձգումը: Ստորոքն դատապարտելով այդ սկզբունքներն ընդունելու ՀՀ իշխանությունների գործելաոճը, «Ժառանգություն» կուսակցությունը զգուշացնում է, որ այն կարող է հանգեցնել անշրջելի, եւ Հայաստանի Հանրապետության ու ԼՂՀ-ի շահերի տեսանկյունից անընդունելի գործընթացների:

Այսպիսի թողածածկույթի տակ աշխուժացած դարաբայան հակամարտության կարգավորման բանակցային գործընթացը իրականում ոչ մի կապ չունի խնդրի արդարացի կարգավորման, տարածաշրջանում կայուն խաղաղության ապահովման, հայ և ադրբեջանցի ժողովուրդների սպասված հաշտեցման նպատակների հետ: Իսկ Լեռնային Ղարաբաղն ու բանակցային գործընթացում նրա բացակայությունը բոլոր գերտերությունների համար համապատասխանաբար դարձել են «վճարահիշող» ու «հատուցում» Լեռնային Ղարաբաղի կենսազորման համար պայմանների ստեղծում» սեբեւթանքների, ինչպես նաեւ՝ հռչա-

կագրի կնքահայր դարձած պաշտոնական Մոսկվայի ու այն ողջունած պաշտոնական Բյուրսեի, Վաշինգտոնի ու Փարիզի իրական և առաջնահերթ մտադրությունների նկատմամբ: Վերջիններս առավել քան քաջատեսակ են, որ 1994թ.-ից ի վեր տարածաշրջանում պաշտպանող փորձը խաղաղությունը արդյունք է ետակողմ համաձայնագրի, որը կրկին Ռուսաստանի միջնորդությամբ ստորագրվեց Հայաստանի, Ադրբեջանի և Լեռնային Ղարաբաղի օրինական ներկայացուցիչների միջեւ, եւ որ Լեռնային Ղարաբաղը ոչ թե անվտանգության սպառող է, այլեւ տարածաշրջանային խաղաղությունն ապահովող կողմ:

Մայեճորֆյան հռչակագրից, որտեղ Մինսկի խմբի համաձայնագրից երկրներից արկա է միայն Ռուսաստանի ստորագրությունը, ակնհայտ է դառնում, որ Ռուսաստանի Ղազնուբյանը զուգահեռ բանակցային հարթակ է բացում բարձրագույն ու ավելի քան մակարդակներով Հայաստան-Ադրբեջան երկրորդ «ուղղակի ընձարկումների» համար, ինչը հիմնավորում է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի դերակատարումը նվազեցնելու հարցում Ռուսաստանի ունեցած շահագրգռությունը: Նպատակ, որին ամբարնոյց ծված է նաեւ Ադրբեջանը՝ սկսած ԵԱՀԿ-ի հասցեին նրա հինգերորդ բազմաձայն ընձարկություններից, վերջապես մեկ տարի առաջ նրան հղած իր պաշտոնական նամակով: Այս շահագրգռության իրիմի կրա լռելիքում կոնսենսուսի ելած Ռուսաստանի ու Ադրբեջանի միացել է նաեւ Թուրքիան: Հայաստանի պետական-հասարակական-քաղաքական շրջանակները բազմիցս հայտարարել են, որ խնդրի կարգավորման լավագույն ձեւաչափը ԵԱՀԿ Մինսկի խումբն է, իսկ բանակցային ձեւաչափը պետք է վերստին պարտադիր ներառի նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի՝ որպես կարգավորման գործընթացի լիիրավ կողմ: «Ժառանգություն» համար դատապարտելի է, որ Հայաստանի իշխանությունները շարունակաբար նպատակ են այդ ձեւաչափերի խեղաթուրմանը, որն արդյունք է դարաբայան հարցով մինչ այժմ վարված անհեռաժես քաղաքականության, այդ թվում՝ առավել բարեկալստ ժամանակահատվածում՝ 2007թ. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության անվտանգության ճանաչմանը: «Ժառանգություն» կուսակցության օրենսդրական նախաձեռնության խախտման:

«Ժառանգություն» կոչ է անում Հայաստանի իշխանություններին՝ գիտակցել վերոնկարկյալ բոլոր վտանգները եւ խնդրի ընձարկումն ու լուծումը վերադարձնել օրինական ձեւաչափ՝ Մինսկի խումբ և իրավական հարթություն, ապահովել բանակցային գործընթացում հակամարտության իրական սուբյեկտների մասնակցությունը, զարդնագրել Մադրիդյան սկզբունքները եւ դրանք դնել հասարակական լայն ընձարկման:

11 նոյեմբերի 2008թ.

«Ժառանգություն» և ԶԱԿ-ը լուրջ վերապահումներով ներկայացուցիչ են առաջադրել Փորձագետների փաստահավաք խմբում

Ս.թ. նոյեմբերի 1-ին «Ժառանգություն» կուսակցությունը պաշտոնական նամակով ՀՀ Նախագահ Սերժ Սարգսյանին տեղեկացրեց Փորձագետների փաստահավաք խմբի աշխատանքներին իր մասնակցության վերաբերյալ՝ առաջադրելով Սեդա Սաֆարյանի թեկնածությունը:

Նույն օրը «Ժառանգություն» կուսակցությունը և Հայ ազգային կոնգրեսը (ՀԱԿ) հանդես եկան Փաստահավաք խմբի մասին համատեղ հայտարարությամբ:

«Ժառանգություն» կուսակցության և Հայ ազգային կոնգրեսի համատեղ հայտարարությունը Փորձագետների փաստահավաք խմբի մասին

Մարտի 1-ի իրադարձությունների անկախ, վստահելի և բավանցիկ հետաքննության անցկացման հայ հասարակության և Եվրոպայի խորհրդի պահանջը կատարելուն ուղղված՝ հոկտեմբերի 23-ի «Փորձագետների փաստահավաք խմբի ստեղծման և նրա գործունեության կազմակերպման կարգը» կարգադրությունը չի բավարարում այդ պահանջին և չի համապատասխանում ՀՀ օրենսդրությանը:

Մասնավորապես.

1. Կարգադրությունը հակասում է ՀՀ Սահմանադրությանը սահմանված ՀՀ նախագահի լիազորություններին,
2. Ապահովված չեն հետաքննության անկախությունը,

թափանցիկությունը և վստահելիությունը, քանի որ. ա) Փաստահավաք խմբում ներգրավված չեն միջազգային փորձագետներ, լիիրավ անդամի կարգավիճակով,

բ) Համաձայն կարգադրության խմբի աշխատանքը պետք է լինի դրսևիակ, իսկ խմբի անդամներից արգելված է որեւէ տեղեկություն հայտնել լրատվամիջոցներին,

գ) հունվրը դե յուրե չի ստեղծվում որպես անկախ մարմին, այլ եմթարկված է իր անարժանահավատարմության և ապացուցած համապատասխան խորհրդարանական հանձնաժողովին,

3. Փաստահավաք խումբն, ըստ ելույթի, գրված է 2008թ. Մարտի 1-ին պետական պաշտոն գրառելուց, այնուհետև պաշտոնաթղ եղած ամենաց պարտադիր ներկայանալու և պարզաբանումներ

տալու հիմքով նիստերին իրավիելու լիազորությունից,

Այդուհանդերձ, հաշվի առնելով մարտի 1-ի ոճրագործության լիակատար բացահայտման և մեղավորների արդարատարության առաջ կանգնեցնելու կարեւորությունը, ինչպես նաեւ դիտարկելով փաստահավաք խումբը որպես միջոց այդ ճշմարտության բացահայտման և հանրությանը անաչառ գեկույց ներկայացնելու համար, Հայ Ազգային Կոնգրեսը և «Ժառանգություն» կուսակցությունը հայտնում են Փաստահավաք խմբի աշխատանքներին մասնակցելու պարտապատասխանության մասին. Հայ Ազգային Կոնգրեսը կներկայացնի Անդրանիկ Բոչարյանը, իսկ «Ժառանգություն» կուսակցությունը՝ փաստաբան Սեդա Սաֆարյանը:

Միեւնույն ժամանակ մենք պահանջում ենք մեկամսյա ժամկետում համապատասխանեցնել փաստահավաք խմբի գործունեության իրավական հիմքերը վերոնշյալ պահանջներին: Առաջարկում ենք նաեւ Մարդու իրավունքների պաշտպանին և Ազգային ժողովի պատգամավորներին վիճարկել կարգադրության սահմանադրականությունը Սահմանադրական դատարանում:

Հայտարարում ենք, որ թե՛ մեկամսյա ժամկետում չկատարվի անմիջապես միջազգային փորձագետների խմբում ներգրավելու պահանջը, ապա մենք կվերաբնակեցնենք Փաստահավաք խմբի աշխատանքներին մասնակցելու նպատակահարմարությունը: Հայտարարում ենք նաեւ, որ կաշխատանք չենք մեր ներկայացուցիչներին մասնակցությունը կանցնելու հարցում, եթե վերջինների կամ խմբի աշխատանքները խնջնդուղվեն կամ նրանք եմթարկվեն տարաբնույթ ճնշումների:

11 նոյեմբերի 2008թ.

Ազգային ժողովի մշտական հանձնաժողովներում քննարկվեցին նաև «Ժառանգություն» խմբակցության առաջարկները

Այսօր Ազգային ժողովի պետական-իրավական հարցերի և արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովներում քննարկման առարկա դարձան նաև «Ժառանգություն» խմբակցության պատգամավորների ներկայացրած օրինագծերն ու առաջարկները:

Դեռևս հոկտեմբերի 10-ին Ազգային ժողովում շրջանառության մեջ էր դրվել Աժ «Ժառանգություն» խմբակցության ղեկավար Արմեն Մարտիրոսյանի և քարտուղար Ստյոպա Մախարյանի համահեղինակած «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին օրենքի նախագիծը: «Ժառանգություն» ներկայացրած օրինագծի ընդունման անհրաժեշտությունը բխեցված էր Ազգային ժողովի պատգամավորների, խմբակցությունների և մշտական հանձնաժողովների աշխատանքների կազմակերպման պայմանների բարելավման, ինչպես նաև՝ քվեարկության անցանցում կարգի բախանցիկությունը և իրապարակայնությունը ապահովելու անհրաժեշտությունը: Օրինագծով մասնավորապես առաջարկվում էր Աժ կանոնակարգում ամրագրել, որ յուրաքանչյուր խմբակցություն՝ անկախ անդամների թվաքանակից, ունենա Ազգային ժողովի աշխատակազմի հաստիքացուցակով սահմանված երեք փորձագետ: Մինչդեռ օրենքի գործող դրույթի համաձայն մինչև՝ 10 անդամ ունեցող խմբակցությունը կարող է ունենալ 1 փորձագետ, 11-ից 14 անդամ ունեցող խմբակցությունը կամ պատգամավորական խումբը՝ 2 փորձագետ, իսկ 14-ից ավել անդամ ունեցողները՝ 3 փորձագետ: Այս առաջարկը համահունչ է էստիմ 2008թ. հունվարի 23-ի «Ժողովրդավարական խորհրդարանում ընդդիմության իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ ընթացակարգային ուղեցուցիչներ» քիվ 1601 (2008) բանաձևի 5-րդ կետի պահանջներին, որն ամրագրում է. «արտաքին իրավական ու ընթացակարգային շրջանակի և նյութական պայմանների հաստատումը, որը թույլ կտա խորհրդարանական փորձաքննությունը իրացնել իր դերը, ներկայացուցչական ժողովրդավարության լավ գործառնության նախապայման է: Ընդդիմադիր անդամները պետք է կարողանան իրացնել իրենց մանդատը լրիվությամբ և առնվազն նույն պայմաններով, ինչ կազմակարգությանն աջակցող անդամները»: Նշված դրույթի ապահովմանն է ուղղված մեկ

այլ առաջարկ, որի համաձայն «մինչև 13 անդամ ունեցող խմբակցություններ իրավունք ունին իր անդամին ներկայացնել մեկից ավելի մշտական հանձնաժողովների կազմում ընդգրկվելու համար»: Գործող դրույթի համաձայն՝ փորձաքննիչ խմբակցությունները չեն կարող անդամներ ունենալ բոլոր հանձնաժողովներում, քանի որ պատգամավոր կարող է անդամանակեղ միայն մեկ հանձնաժողովի: Օրենքի նախագծի մեկ այլ հոդվածով առաջարկվում է ամրագրել, որ պատգամավորն իրավունք ունի «խմբակցության կամ իր անունից կարծիք հայտնել քվեարկության ընթացքում խախտումների մասին, այդ թվում նաև դախիժում գտնվող պատգամավորների և լուսատեսության կիսա ջուրհանդիպ պատգամավորների քվեաքանակի անհամապատասխանության վերաբերյալ, և պահանջել վերաքվեարկություն ու վերահաշվարկ՝ քվեարկության ընթացքում խախտումների մասին կարծիք հայտնած պատգամավոր(ներ)ի և/կամ նախագահողի և/կամ ժամանակավոր հաշվիչ հանձնաժողովի անդամների մասնակցությանը»: Սույն առաջարկի համար հիմք է հանդիսացել Աժ-ում ծագող վեճերը ժամանակ առ ժամանակ ուրիշ փոխարեն քվեարկության դեպքերի բացահայտման կապակցությամբ, որոնք այդպես էլ գնահատականի չեն արժանանում: Հանձնաժողովը դեմ արտահայտվեց ընդամենը մեկ առաջարկի, որով նախատեսվում է օրենքների նախագծերի կամ նախագծերի փաթեթների, Ազգային ժողովի որոշումների նախագծերի քվեարկության անցկացումը դրանց քննարկումն ավարտելուց անմիջապես հետո: Սույն դրույթին ՀՀ Կառավարությունը իր անհամաձայնությունը հայտնեց իր կարծիքով, որ «քննարկումից անմիջապես հետո տվյալ նախագծի քվեարկություն անցկացնելու արևելական չի գործում նաև Արևմտյան Եվրոպայի պառլամենտներում», և որ «նախագծի քննարկումից անմիջապես հետո կարող է քվեարկություն անցկացվել միայն հիմնական գեկուցողի առաջարկությամբ»: Օրինագիծն այս հոդվածի բացառմամբ դրական եզրակացություն տեսցավ և կներառվի ղեկունքների 1-ից 4-ը Աժ քառօրյա նիստերի օրակարգում: Հեղինակների առաջարկով հանձնաժողովը Աժ որոշման նախագիծը կներկայացնի նշված օրինագիծը երկու ընթերցմամբ քննարկելու և երկրորդ ընթերցումը առաջին ընթերցումից հետո 24 ամսվա ընթացքում կազմակերպելու վերաբերյալ, որպեսզի

օրենքը գործողության մեջ մտնի 2009թ. հունվարի 1-ից: Նոյեմբերի 19-ին «Ժառանգություն» խմբակցության քարտուղար և Ազգային ժողովի արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի անդամ Ստյոպա Մախարյանը խմբակցության անունից պաշտոնապես դիմել էր Աժ արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի նախագահ Արմեն Ռուստամյանին՝ Արցախյան հիմնախնդրի շուրջ խորհրդարանական լուծմանը կազմակերպելու առաջարկով: Հանձնաժողովը սեպտեմբերի 28-ի նիստում քննարկման դրեք այդ առաջարկը և նպատակահարմար չհամարեց այս նստաշրջանում և նշված թեմայով խորհրդարանական լուծմանը կազմակերպվում: Հանձնաժողովի անդամների կողմից իբրև առաջարկի մերժման պատճառներ վկայակազմվեցին.

- ա) հանձնաժողովի կողմից նախկինում այդպիսի լուծմանը կազմակերպված լինելը,
- բ) դարաբաշյալ խնդրով գործադիր վարած քաղաքականությանը չխոչընդոտելու ու գործընթացին չկանախելու ցանկալիությունը,
- գ) առաջիկայում խնդրին առնչվող ընթացիկ զարգացումները այլ, բայց ոչ լուծմանը մեծաչափով ու կազմով քննարկելու հանձնաժողովի մտադրությունը,
- դ) նախորդ գումարման Ազգային ժողովի արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի կազմած թեմաների շարունակականության ապահովումը,
- ե) ՀՀ նախագահի կողմից վերջերս իրավիճակում քաղաքական խորհրդակցությունների բավարար լինելը,
- զ) լուրջ լուծմանը կազմակերպելու համար բավարար ժամանակի անհրաժեշտությունը: Հանձնաժողովի նախագահը նշեց, որ դրանք կարող են կազմակերպվել այն ժամանակ, երբ կարողարկվի կամ ստորագրվելու մոտ կլինի որևէ համաձայնագիր, որը պետք է ներկայացվի Աժ հաստատման ու դրվի հանրաքվե:

«Ժառանգություն» խմբակցության ներկայացուցիչն անհամաձայնություն հայտնեց վերոնշյալ պատճառաբանությունների կապակցությամբ՝ վերստին հիմնավորելով նոր լուծումներ կազմակերպելու անհրաժեշտությունը:

28 Նոյեմբերի 2008թ.

Հ Ա Ն Կ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

«Ճառանգություն» խմբակցության 2008 թվականի ընթացքում ծավալած խորհրդարանական և արտախորհրդարանական գործունեության վերաբերյալ

Ա. «Ժառանգություն» խմբակցության օրենսդրական աշխատանքը

2008 թվականի խորհրդարանական գործունեության ընթացքում «Ժառանգություն» խմբակցության անդամները հեղինակել են համահեղինակել են Ազգային ժողովի 9 որոշումների նախագծեր և 17 օրենքների նախագծեր, որոնք ներառում են մի շարք օրենսդրական նախագծերի փաթեթներ: 2008թ «Ժառանգություն» խմբակցության ղեկավար Արմեն Մարտիրոսյանը հեղինակել է 2 օրենքի և 4 Աժ որոշումների նախագծեր, համահեղինակել է 3 օրենսդրական նախագծերի փաթեթներ (ընդհանուր թվով 12 նախագծեր), Անահիտ Բախշյանը համահեղինակել է 5 օրենսդրական նախագծերի փաթեթներ (ընդհանուր թվով 11 օրենքի նախագծեր): խմբակցության քարտուղար Ստեփան Մախարյանը հեղինակել է 4 Աժ որոշումների նախագծեր և երկու օրենքի նախագծեր են համահեղինակել մեկ օրենքի նախագիծ, Լարիսա Ավաբեկյանը հեղինակել է Ազգային ժողովի մեկ որոշման նախագիծ: Ջարուհի Փոստանյանը 2007թ. հեղինակել է 3 օրենքի նախագծեր, որոնցից երկուսը 2008թ սեպտեմբերի 8-ին ընդգրկվել են չորսօրյա նիստերի օրակարգ, և մեկ օրինագիծ ընդգրկվել հետաձգվել է մինչև 2009 թվ. (01.12.2008թ): Վերոնշյալ օրենսդրական նախաձեռնություններից յոթ նախագծեր ընդգրկվել են նիստերի օրակարգ, դեռևս չեն ընդգրկվել թվով հինգ նախագծեր են մերժվել՝ տասը: Ազգային ժողովում ամբողջությամբ ընդունվել է «Ժառանգություն» խմբակցության կողմից ներկայացված մեկ օրենսդրական նախաձեռնություն, մասնավորապես՝ Անահիտ Բախշյանի և Արմեն Մարտիրոսյանի կողմից համահեղինակած «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի և «Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի աշխատակազմում պետական ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծերի փաթեթը:

«Ժառանգություն» խմբակցության անդամները ներկայացրել են բազում գրավոր ու բանավոր առաջարկություններ Աժ պատգամավորների և ՀՀ կառավարության կողմից ներկայացրած օրենսդրական նախաձեռնությունների և 2009թ. ՀՀ պետական բյուջեի նախագծի վերաբերյալ, որոնց զգալի մասն ընդունվել է:

Բ. «Ժառանգություն» խմբակցության մասնակցությունը խորհրդարանական արտաքին դիվանագիտությանը

2008թ. ընթացքում «Ժառանգություն» խմբակցության անդամները տարբեր թեմաներով հանդիպումներ են ունեցել արտասահմանյան երկրների դիվանագետների, ներկայացուցիչների, վերլուծաբանների հետ, մասնավորապես՝ ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալներ Դեյվիդ Կրամերի, Դանիել Ֆրիդի, վերջինիս տեղակալ Մթեյու Բրայզայի,

ետ մարդու իրավունքների հանձնակատար Թոմաս Համմերբերգի, Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի մոնիտորինգի հանձնաժողովի համագեկուցողներ Ջոն Պրեսկոտի և Ժորժ Կլյունբիեի, ԱՄՆ սեպտեմբերի 11-ի հարցով տեղեկած ժամանակավոր հանձնաժողովի ներկայացուցիչներին, Ամերիկայի հայ փաստաբանների միության ներկայացուցիչներին, միջազգային պատվիրակությունների, պատգամավորական խմբերի և այլոց հետ: Խմբակցության անդամները մասնակցել են նաև տարբեր դեսպանատների ու դիվանագիտական ներկայացուցչությունների կողմից կազմակերպված երկու տասնյակից ավել ընդունելություններին:

2008 թվականի ընթացքում «Ժառանգություն» խմբակցության անդամները մասնակցել են բազում միջազգային հեղինակավոր գիտաժողովներին, սեմինարների և ֆորումների, ինչպես նաև մասնակցել են Ազգային ժողովի կողմից պաշտոնական գործունեության շրջանակներում մի շարք միջոցառումների, մասնավորապես՝ Միջխորհրդարանական Վեհաժողովի գիտության և կրթության մշտական հանձնաժողովի նիստի (ՌԴ, Սանկտ-Պետերբուրգ), Սեծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության խորհրդարանական վեհաժողովի նիստի (ՍՃՏՀ ԽԿ) (Հունաստան, Աթենք), ՀՀ Աժ նախագահի գլխավորած պատվիրակության կազմում պաշտոնական այցի (ՌԴ, Մոսկով), ինչպես նաև մասնակցել են տարբեր թեմաներով բանավեճային քննարկումների և կյուր սեղանների, մասնավորապես՝ 18-րդ ՏՆտեսական համաժողովին (Լեհաստան, Կրինիցա), Բրիտանական խորհուրդի կողմից կազմակերպված «Կանաչ քաղաքականություն մեջ» թեմայով սեմինար-կոնֆերանսին (Վրաստան, Թբիլիսի), «Մերիկ կորպ» կոնֆլիկտների կառավարման խմբի և Հարվարդի համալսարանի կազմակերպած «Նախկին խորհրդային Միության տարածքում բանակցությունների և առաջնորդային մշակույթի փոփոխումը» թեմայով կարճատև դասընթացին (ԱՄՆ, Մասաչուսեթս, Քեմբրիջ) և մի շարք այլ միջոցառումների, որոնք տեղի են ունեցել Կառադայում, ԵՄ անդամ պետություններում և ՄԳՀ շրջանակներում:

Գ. Օրենսդիր, գործադիր և դատական մարմինների հետևանք «Ժառանգություն» խմբակցության վերակազմակերպման գործառնային գործնական իրականացումը

«Ժառանգություն» խմբակցության անդամները 2008 թվականին բազմիցս մասնակցել են Կառավարության և Աժ վերահսկիչ պալատի նիստերին, խորհրդարանական լուծումների և արվեստարարական գործառնային աշխատանքներում: Վերահսկիչ պալատի կազմակերպած «Նախկին խորհրդային Միության տարածքում օրենսդիր, գործադիր և դատական մարմինների կազմում: խմբակցության անդամները, պատգամավորական հարցումներով և հարցապնդումներով

րով, հանդես են ելել գործադիր ու դատական ատյաններում պաշտպանելով քաղաքացիների կողմից բարձրացված խնդիրները: «Ժառանգություն» խմբակցության իրապաշտպան գործունեության արդյունքում իրենց լուծում են տեսել խնդիրներ, որոնք վերաբերում են սեփականության իրավունքի պաշտպանությանը (Բուզանդի փողոց, Հյուսիսային պողոտա, Կոնդ), քաղաքացիների բնակատեղանքի ու սոցիալական ապահովությանը, առողջապահությանը, անողորմաբան են բնապահպանության հիմնախնդիրներին՝ (Թեղուտ, Սեւան) և մարդու հիմնարար իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանության խնդիրներին՝ բազում անգամ այցելելով տարբեր քրեակատարողական հիմնախնդրում գտնվող քաղաքական բանտարկյալներին: Խմբակցությունը արագորեն արձագանքել են անհրաժեշտ ընթացք է տվել քաղաքացիների կողմից հասցեագրված նամակներում և դիմում-խնդրագրերին: Մասնավորապես, Անահիտ Բախշյանից հասցեագրված դիմումների քանակը մոտ 130 է, իսկ դրանց հիման վրա կատարված հարցումների քանակը՝ 155: «Ժառանգություն» խմբակցության պատգամավոր Կարդյան Խաչատրյանը բազմիցս պատասխանել է քաղաքացիների բանավոր և գրավոր դիմումներին, որոնց ընդհանուր թվով կազմում է 18, ինչպես նաև 29 երեխակորագրեր եղել են բանավոր արձագանքներ՝ կոնկրետ լուծումներով: Կարդյան Խաչատրյանի կողմից Աժ նիստերի դախիժում հինգեցվել են մի շարք բանավոր առաջարկություններ՝ Գյուլոջիական տնտեսությունների կապուրի ներման, Հանրաքվեի մասին օրենքում փոփոխությունների և այլն: Ջարուհի Փոստանյանից հասցեագրվել են համապատասխան ընթացք են ստացել ընդհանուր թվով 264 դիմում-խնդրագրեր, այդ թվում 35 երեխակորագրեր: 2008 թվականի ընթացքում «Ժառանգություն» խմբակցությունը Ստյոպա Մախարյանից հասցեագրված նամակների թիվը կազմում է 133, որից պատասխանվել 42-ին: Ընդ որում, ելից նամակներից 33-ը երաշխավորագրեր են: Ներկայացրած անդամները պարբերաբար կազմակերպել են քաղաքացիների ընդունելություններ, ինչպես Ազգային ժողովում, այնպես էլ «Ժառանգություն» կուսակցություն կներդրական գրասենյակում՝ հնարավորինս օժանդակելով ու տրամադրելով իրավաբանական խորհրդատվություն: Վերոհիշյալ խնդիրները բազմիցս վեր են հանվել խմբակցության անդամների կողմից, ինչպես «խորհրդարանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահարցումներ ընթացքում 3 թույլատրելի ելույթով, այնպես էլ Ազգային ժողովի նիստերի դախիժի ամբիոնից:

2008 թվականին «Ժառանգություն» խմբակցության անդամները մասնակցել են տարբեր ակունքներում կազմակերպված բազմաթիվ բանավեճերի, քննարկումների, ինչպես նաև տարբեր ԶԼՄ-ներով, այդ թվում նաև: օտարերկրյան և միջազգային հեռուստա ու ռադիոկայանությունների տվել են հարյուրից ավելի հարցազրույցներ, ասուլիսներ են մեկնաբանություններ:

լուր»-ով ասել են, որ գյուղատնտեսական մեքենաներ են Չինաստանից օգնություն բերել, որոնք հենց Լուեռնուս կարգաճանու բաժանմուն են անորեն կերպով: Ո՛վ է հսկում, եւ ու՛մ առջե է հաշվետու նախարար: Նույնը՝ մարզպետարաններում: Մասնավորապես երեսնակի քաղաքապետարան հանցավոր գործունեությունը հասկանալի քաղաքացիների սեփականության իրավունքի ոտնահարման բնագավառում, ինչպես փաստում են մեր քաղաքացիներից ստացած մեծաթյա դիմում-բողոքները: Հապ բանակում խաղաղ պայմաններում մահացած զինվորների պատմությունը, որոնք ծնողներն ամեն ինչը շարքի Կառավարության շենքի առջե հալ ու մաշ են լինում, եւ որեւէ մեկը հետաձուտ չի լինում նրանց պահանջներին: Սրա համար պատասխանատու պաշտոնյաները իրենց անօրինական գործողություններով մեր երիտասարդների մեջ սպանում են երկրի ծառայելու հպարտության գագառը՝ վաճաճելով մեր երկրի անվտանգությունը: Փաստորեն, չկա մի գերատեսչություն, որի ղեկավար քաղաքական ուժը մյուսին կարգի հրավիրվում բարոյական իրավունք ունենա:

11 նոյեմբերի 2008թ.

Ստեփան Մաֆարյան

Սիրելի հայրենակիցներ, Հայտարարություն այն մասին է, թե ինչպես ենք մենք՝ ավելի քան 1700-ամյա բրիտանական պատմությամբ հպարտացողներս, 20-րդ դարասկզբի Ցեղասպանությունն ու Հայոց մեծ խայրենագրվումը նաեւ մեր տարբերակ կրող հավան դավանաբեւոլ քաղաքացիներս, տեղ կգտնում մեր հավատքին եւ այն պաշտպանում ներքին ու արտաքին ոտնձգություններից: Ուզում են ինչեցնել, որ դեռես 2005թ. ղեկնորների Նախիջեանի Չին Ջուրայի գերեզմանատանը Եվրոպայի խորհրդի անդամ Արթուրյանի կողմից բարբարոսաբար ավերվեցին միջնադարյան ավելի քան 2000 խաչքարերը՝ նախկինում գերազանցապես հայաբնակ այդ տարածքում հայոց հնամենի հայրենքի մի հատվածի գոյության լուռ վկաները: Բացի իրավիճակային աղմուկից, որ բարձրացվեց Հայաստանում եւ միջազգային որոշ կազմակերպություններում, ոչինչ չարվեց: Խնդրի նկատմամբ Հայաստանում ուշադրություն այժման է նվազում, որ դրանով բացառապես անհատ մարդիկ ու պաշտոնյաներ են զբաղվում: Օրինակ՝ մեկ տարի է, ինչ «ժառանգություն» կուսակցության առաջնորդ Բաֆֆի Հովհաննիսյանը ԵՄԽԿ-ում պայքարում է միջազգային հանրության ուշադրությունը կրկին այդ խնդրի վրա հրավիրելու: Դրանք այն բանի համար, որ ԵՄԽԿ գեկուցողը մուտք գործի հիշյալ տարածք՝ հաղթաբարելով արդեբեանական դիմադրության պատը: Ոչ մեկս չենք կարող հիշել, թե պատմական մակարդակով ինչպիսի քաղաքական-քաղաքական արվեստություն է ցուցաբերվել, բանի որ այդպիսիք չեն եղել եւ չկան:

Անցած շաբաթներին մեր ուշադրությունը գրավեցին Քրիստիան Սուրբ Նորայեան եկեղեցու նկատմամբ վրացի հոգեւորական Տարիել Սիկինջեաշվիլիի ու նրա կողմնակիցների պարբերաբար իրականացրած ոտնձգությունները: Նրանք շինարարական տեխնիկայի միջոցով տեղահանել են Սիբայեան եւ Լիդիա Թամաշեանների շիրմաքարերը, որոնք գտնվելով էին եկեղեցու բակում: Հիմ վարչապետը խնդիրը քննարկեց Վրաստանի իր գործընկերոջ հետ: Մայր Աթոռի Գերագույն հոգեւոր խորհուրդը համապատասխան գործունեություն հղեց՝ արտահայտելով իր ցասումն ու դատապարտումը: Պատվիրակություն մեկնեց Թեթիսի, հետախույսագրույցներ ու հանդիպումներ տեղի ունեցան: Իսկ խնդիրն այդտեղանոց չլուծվեց: Շատերն են հիշում, որ դեռես օգոստոսի 2-ին «ժառանգություն» խմբակցությունը ջակախախտության խնդիրների առնչությամբ դիմեց Ամ նախագահին, խմբակցությունների ղեկավարներին եւ ծնունդով ջակախոսի պատգամավորներին: Մենք առաջարկել էինք, ՍԻ խոդակներով անհայտ կայա հաստատել «Վրաստանի խորհրդարանի հետ» իրադրությունների մասին հավաստի տեղեկատվություն ստանալու համար, բ) կազմակերպել երկկողմ հանդիպում վրաց խորհրդարանական խմբի հետ՝ բազմակողմանորեն քննարկելու ստեղծված իրավիճակը: Չարեցինք ոչինչ, չօգտագործեցինք բոլոր հնարավորությունները, եւ ոտնձգությունները շարունակվեցին: Բավարարվեցինք սոսկ հայտարարություններով, մամուլի ասուլիսներով ու դատապարտող ելույթներով: Մեր հավատքի նկատմամբ ոտնձգություններն այսպեսով եւ օտար պետություններում կատարվածով չավարտվեցին: Պարզվում է, որ որոշ հայրենակցիցները իրենց արարքներով չեն զիջում մեր հարեաններին: Գյումրիում Հիթակի քեմի առաջնորդ Սիբայեանը եպիսկոպոս Աջապահյանի նկատմամբ Գյումրիի քաղաքապետը կատարյալ արշավանք է ձեռնարկել՝ սկսած եկեղեցապատկան հողերում հուշարձանների տեղադրման ու խանութի տարածքի հատկացումներից, վերջացրած նրա պաշտոնանկությունը հետապնդող ստորագրախաղաքի կազմա-

կերպմամբ: Եվ այս ամենը գուտ նրա համար, որ քաղաքապետի ընտրությունների ժամանակ Հիթակի քեմի առաջնորդ չի վարվել այնպես, ինչպես իշխանահամո հոգեւորականներն են վարվում Հայաստանում: Պարոնայք իշխանավորներ, եթե Վրաստանի կամ Արդեբեանի պարագայում արդարացուն կարող եք գտնել, սպա ի՞նչ արդարացուն կգտնեք այս մի դեպքի համար: Սի՞բայեան քաղաքապետը վե՛ն: Սբավական եւ թույլ չտանք, որ ոտնահարեն մեր արժանապատվությունը:

Շնորհակալություն:

Անսիտ Բախյան

Այսօրվա հայտարարության առիթը տարբեր մակարդակի պատմական պաշտոնյաների կողմից Ազգային ժողովի կանոնակարգ-օրենքի 7-րդ հոդվածի ոտնահարման բազմաթիվ դեպքերն են, ինչի վրա իրավունք են Ազգային ժողովի նախագահի ուշադրությունը: Ըստ վերոնշյալ օրենքի, պետական պաշտոնյաները պարտավոր են տասնօրյա ժամկետում պատասխանել պատգամավորի մամուլների կամ նամակում բարձրացված հարցի առթիվ իրավիճակը քննարկում: 3 օր առաջ գրավոր տեղյակ պահելով պատգամավորին:

Այս օրենքը՝ չչնի բացառություններ չի առնում, չի գործում: Ասածն հատկապես Երեսնակի կողմից Ազգային ժողովի կանոնակարգի մասին է, որոնք պատասխանները, որպես կանոն, ուշանում են ամբողջ մեկ ամսով կամ էլ քաղաքապետարանում ուղղակի անհետանում են: Չեղքիս տակ երկուս վերջին փաստը դեկտեմբերի 19-ին քաղաքացիների դիմում-բողոքների հիման վրա քաղաքապետի ուղղված 7 հարց պարունակող նամակն է: Հարցերը վերաբերում են, ըստ քաղաքացիների տեսակետի, արդեն կայացված ապօրինի որոշումների կամ այդ որոշումների՝ ընթացքի մեջ լինելուն: Եվ այդ նամակը չի գտնվում, չնայած ՀՀ կառավարության հունվարի 29-ի նիստից հետո քաղաքապետը խոստացավ նույն կամ հաջորդ օրը պատասխան ուղարկել:

Անպատասխան մնացած նամակների հասցեստեղծների գանձը շատ մեծ է՝ Երեսնակի, Գորիսի քաղաքապետներ, քաղաքաշինության, արդարադատության նախարարներ եւ այլք: Երբեմն էլ ինձ հասցեագրված նամակներ ստորագրված, ոչինչ չասող, կրճատված թղթեր են: Որոշ պատասխանները ակնհայտ ու դեռնում պաշտոնյայի՝ օրենքի չտիրապետելու, կառավարելու նվազագույն հանրություններ իսկ չունենալու են, ընդհանրապես, անհրաժեշտ կրթության պակասի փաստը:

18-րդ դարի մեր իմաստուններից Պողոս Ալեքսանդրապուլեցի պատմագիրը իր «Խրատի թանգարան» աշխատության մեջ գրում է. «Եթե որեւէ իշխան տգետ է, պատիժ է հասարակությանը, որովհետեւ իշխանությունը տգետ իշխանի ձեռքին մնան է կուրի ձեռքում՝ ճոճվող սրի, որը վնասում է թե՛ բարեկամին, թե՛ թշվառները: Եթե քաղաքապետները, գյուղապետները, մարզապետները եւ պետական այլ պաշտոնյաներ պատգամավորների մամուլներին են այսպես կամայականորեն պատասխանում կամ ընդհանրապես չեն պատասխանում, ապա պատկերացում է մե մեր քաղաքացիների սովոր մեծամասնության անպաշտան ու իրավագուրկ վիճակը, որը, ցավոք սրտի, ընտրությունների ժամանակ ըստ արժանավորյուն չի գնահատվում հենց իր՝ հասարակության կողմից:

Պետական պաշտոնյաներն ամբողջի մասերն են, եւ երբ փչացած ու խաթարված են՝ խաթարվում է ամբողջը, խախտվում է հիմքը: Իսկ հիմքը խախտվելիս՝ փլվում է շինությունը, այս պարագայում՝ պետությունը:

Վերոնշյալ իմաստունն այդ մասին ասել է. «Եթե ազգի կամ ժողովրդի ղեկավարը նրան գրկելով՝ հարստություն է ժողովում, հետո սկսում է բռնարկ ցրել՝ ժողովրդին մկտելու համար, ոչինչ չի շահում, զանձերը սպառվում են, իսկ սպասածները՝ շատանում, եւ մի օր գործելով՝ իրենց զրկողին իշխանությունից զրկում»:

Իմաստունի խոսքերը մղում են խորհելու հետեւյալի մասին. որտե՞ղ փնտրել մեր երկրում ժողովրդի ջգավոր, իրավագուրկ վիճակի պատասխանատուների՝ իրենց ավերարկությամբ շինության հիմքերը խախտողների՝ մեք, թե՛ այդ մասին բարձրամայնողների, դրա դեմ ընդվզողների:

Արմեն Մարտիրոսյան

Այսօր իմ հայտարարության թեման վերաբերում է տունկաճառներում ՀՀ-ում տեղադրվում եւ այն իրականացնելուն, ինչպես նաեւ կապված է անհատ տարածքի մեքենաներ վարող վարորդների իրավունքների հետ:

Սկսեն երկրորդից: Տաքսի մեքենաների հետ կապված խնդրահարույց վեճը արդեն մեկ տարուց ավելի է, որ շարունակվում է «ժառանգություն» խմբակցությունների օրինագծի ընդունման ժամանակ բազմաթիվ անգամ գոչուցարել է, որ սա իրատեսիլ է ազատ մրցակցության իրավունքը: 10

տարվա մեքենան, որ արտասահմանյան, եվրոպական արտադրության է՝ դա բոլորովին այլ մետաղական կառուցվածք ունի որակի առումով, քան խորհրդային արտադրության կամ ռուսական արտադրության մեքենան, հետեւյալնա հավասարաբար ճշան դեմ այս մեքենաների միջե՛ք՝ բացարձակապես տեղի է: Սրա հետ կապված կա մեկ այլ խնդիր եւս. անհատ տաքսի մեքենա վարողները դեղին համարանիշներով աշխատելու դեպքում չեն կարողանալու Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս գնալ, այսինքն՝ հանգուցան սեզոնը մեր քաղաքացիների կողմից ընդունված են սիրված վրացական հանգուցան վարողները կարող են սպասարկվել միմիայն Վրաստանի կողմից: Այնպես որ, սա մեր մեքենաների մրցակցության համար խոչընդոտ է հանդիսանում, ուստի եւս այս առումով կառավարությունը պետք է քայլեր ձեռնարկի՝ մշակելու համար առաջին հերթին այնպիսի մեխանիզմ, որը թույլ կտա սովորական համարանիշներով եւս երթնել, եւ երկրորդ՝ արտասահմանյան արտադրության միջեւ 15 տարեկան մեքենաները պետք է թույլատրվեն շահագործել, հատկապես զգնամասնային այս շրջանում: Եվ, բացի դրանից, չպետք է խոչորացուն թույլ տալ, որպեսզի այս ոլորտում չտուժի մանր եւ միջին բիզնեսը:

Շունկաներում ՀՀ-ների տեղադրման պարագայում մեր կառավարությունը, այնուամենայնիվ, որոշեց հայտնի ասացվածքը փոխել. «Չունեք բռնել պոլիցիս եւ մաքրել գլխի կողմից»: Այնինչ պետք է հակառակն արվեր՝ նախօրոք խոչըր տեսնվարող սուբյեկտները բերվելին հարկային դաշտ, որպեսզի մանր եւ միջին ձեռնարկները կարողանան նրանցից հաշիվ-ապրանքագրեր ստանալ: Բայց հակառակ կողմից գնացին, այսինքն՝ փոքր եւ միջին ձեռնարկները գեքենա՝ հետաքննություններ իրականացողների դաշտ, եւ նրանք պետք է անեին, թե ովքեր են այն տնտեսավարողները, որոնք չեն տույիս հաշիվ-ապրանքագրեր:

Կարծում եմ՝ բոլորին քաջ հայտնի է մայր տնտեսավարող սուբյեկտները, եւ պետությունը իր ձեռքի մեկ ունեցած լիազորություններով, հատկապես օպերատիվ հետախույսություն մասին օրենքի օպերատիվ հետախույսական միջոցառումների տեսակետի 4-րդ հոդված, այն է՝ հսկիչ գնումներ կատարելը, ինչպես նաեւ ֆիրմաներ ստեղծելը, կարող է այդ գործընթացը վերահսկել:

Այնպես որ, կոչ են անում կառավարությանը՝ շարժվել այդ ուղղությամբ:

Շնորհակալություն:

Լարիսա Ավակերյան

Այն, ինչ կատարվում է բիզնեսի դրոշմագրավներում, կարելի է բնութագրել մեկ բառով՝ սարսուտ, կամ դավադրություն գեքենության եւ պետականության դեմ: Խուսք ներառելու է Հայաստանի տարածքում գործող անխտիր բոլոր զազալակալակներում սիրող աճործակալությունները:

Բուր այն վարորդները, ովքեր օգտվում են դրանց ծառայություններից, ամեն օր ենթարկվում են դրամաշորթության կամ խաբեության: Իրավիճակը հետեւյալն է՝ մեկ վարորդները, ովքեր գտնվում են լիցքավորել իրենց մեքենաները, բացի զազալակալական համար անհրաժեշտ հիմնական վարձավճարից, ստիպված են առեռն վճարել նաեւ 300-500 դրամ, այսպես կոչված, «ցմեռն գինը»: Հասկանալի է՝ առանց որեւէ կարողի: Իսկ երբ նրանք հրաժարվեն վճարել այդ անօրինական գումարը՝ նրանց մեքենաները բալոնները թեթալիցակվում են:

Բացի այս ամենից, որոշ տեղեր ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ զազալակալությունները աշխատողները ստորագրում, բայց չեն ստանում իրենց հասանելիք աշխատավարձերը, մի շարք դեպքերում էլ նրանք ընդհանրապես ձեակերպված են չեն որպես աշխատողներ, այսինքն՝ բաբված աշխատանքային հարաբերությունների գոտի են դառնում, իսկ պետությունը չի ստանում համապատասխան պարտադիր վճարումները:

Այսպիսով, մինչ կառավարությունը որդեգրում է «ամեն մի գնման եւ ծառայության դիմաց՝ ՀՀ-ում սկզբունքը, որոշ գործարարներ բացեթեաք խաբում են թե՛ պետությանը, թե՛ քաղաքացիներին, դրանով ինչ կարծարկելով գործող իշխանությունների այս ամբիրոնից հակառակում խոստումներն ու կարգախոսները, կառավարության նախաձեռնությունները, միաժամանակ խոչընդոտելով Հայաստանում իրավական պետության կայացմանը:

Խնդրում են Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազությանը՝ ընդունել սույն հայտարարությունը որպես հանցագործության մասին հայտարարություն:

11 նոյեմբերի 2008թ.

«ժառանգություն» խմբակցությունը դիմում է Արցախյան հիմնախնդրի շուրջ խորհրդարանական լսումներ կազմակերպելու առաջարկով

«ժառանգություն» խմբակցությունը քարտուրյան եւ Ազգային ժողովի արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի անդամ Ստեփան Մաֆարյանը խմբակցությունն անունից պաշտոնապես դիմել է ԱՄ արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի նախագահ Արմեն Ռուստամյանին՝ Արցախյան հիմնախնդրի շուրջ խորհրդարանական լսումներ կազմակերպելու առաջարկով: Նամակում մամուլավորապես ասվում է. «Դեռես 2007թ. նոյեմբերի 3-ին «ժառանգություն» խմբակցության անունից Ձեզ էի դիմել (գրություն ժՄ-017-Ա/07) Ազգային ժողովում Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի ու կարգավորման գործընթացի վերաբերյալ խորհրդարանական լսումներ կազմակերպելու առաջարկով: Սակայն դրա փոխարեն լսումներ կազմակերպվեցին հայ-թուրքական հարաբերությունների թեմայով, որոնք, ըստ էության, նույնպես շատ կարելու էին: Ղարաբաղյան խնդրի շուրջ եւ տարածաշրջանային ներկայիս զարգացումները վերստին վկայում են, որ Հայաստանի ու Լեռնային Ղարաբա-

ղի Հանրապետությունների համար այսօր էլ կարելու նշանակություն ունի այդ խնդրով լսումներ կազմակերպելը: Ազգային ժողովի Արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի անդամ լինելուց ու առաջարկով համոզեալու իրավունք ունենալուց զատ՝ լիազորված են նաեւ «ժառանգություն» խմբակցությունը անձրուց դիմելու Ձեզ՝ այս նստաշրջանի ընթացքում Արցախյան հիմնախնդրի վերաբերյալ խորհրդարանական լսումներ իրավիճակում առաջարկով, որոնք կարող են յուրաքանչյուր համոզական տարածաշրջանային սիտազանող մարտահրավերներին արդյունավետ դիմադրություն խնդրում: «ժառանգություն»-ը հույս է հայտնել, որ ԱՄ հանձնաժողովը նույնպես ընդունում է խորհրդարանական լսումների արդիական եւ անհրաժեշտ լինելու հանգամանքը, եւ որ աշխատանքի նստաշրջանի ընթացքում կկազմակերպվեն խմբակցության առաջարկված լսումները:

19 նոյեմբերի 2008թ.

«Ժառանգություն» խմբակցության անդամների հայտարարությունները Հանրային հեռուստաընկերության «Խորհրդարանական շաբաթ» հաղորդման շրջանակներում

Արմեն Մարտիրոսյան

Հարգելի քաղաքացիներ,
«Ժառանգություն» խմբակցության պատգամավորները բազմաթիվ նամակներ են ստանում մեր քաղաքացիներից, որոնք ըստ էության Տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասության շրջանակում են: Սակայն նրանց անբարեխիղճ աշխատանքի պատճառով մեր քաղաքացիներն ընկնում են բավական բարդ իրավիճակների մեջ: Այս իմաստով հատկապես շատ են կարելուքում Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունները:

«Ժառանգություն» կուսակցությունը միշտ արժեքներ է պետական կառավարման համակարգի հիմք հանդիսացող ընտրությունների իմաստալից: Կախված նրանից, թե ինչպես կընթանա ընտրապայքարը եւ արդյունքում որ թեկնածուն կընտան ՏԻՄ ղեկավար, կապահովվի 2-եր վարչական կայանները եւ որակը: Ընտրեք այն թեկնածուներին, ովքեր մտել են արդար ընտրապայքարի մեջ, գործուն են օրենքի շրջանակներում, չունեն բրեխակ անցյալ, իրենց գործունեությունը իրականացնում են թափանցիկ եւ մեր պետության իսկական բաղադրիչներն են: Հակառակ պարագայում, 2-եր ծայր տալով ընտրակաշառք բաժանող, «բաղային հեղինակություն» հանդիսացող, տնտեսական սովորաբար գործունեություն ծավալող անձնա՝ դուք եւս մեկ անգամ կանգնելու եք մարդու տարրական իրավունքների հետ անմիջական առնչություն ունեցող բազմաթիվ անուճեղի խնդիրների առջեւ:

«Ժառանգություն» կուսակցությունը Հայաստանի Հանրապետության շատ բնակավայրերում մասնակցում է ՏԻՄ ընտրություններին: Մենք 2-եք ենք ներկայացրել արդար եւ ազնիվ քաղաքացի-թեկնածուներ, որոնք ամենայն պատասխանատվությամբ հետամուտ կլինեն ձեր շահերին եւ նրանց պաշտպանությանը կառավարման մարմիններում: Քվեաթերթիկում զտեք «Ժառանգություն» թեկնածուներին, իսկ կանոնորոշում՝ ի դեմս Գառնիկ Սահակյանի, ունենք քաղաքացիների արժանի թեկնածու:

Այստիվորեն մասնակցեք ընտրությանը եւ «Ժառանգության» հետ միասին տեղ կանգնեք 2-եր բակին, 2-եր քաղաքին, մեր Հայրենիքին:

17 հոկտեմբերի 2008թ.

Անահիտ Բախչյան

Սիրելի հայրենակիցներ,
Հոկտեմբերի 27-ին լրանում է 1999թ. Ազգային ժողովում կատարված ահաբեկչության 9-րդ տարին: Այդ օրը գնդակահարվեցին մեր պետականությունը եւ ժողովրդի մեծամասնության ընտրությունը: Գնդակահարություն, ուր նպատակն էր ժողովրդի մեջ սպառնալու, պայթարելու կամընդ եւ երկրում հաստատել վախի ու ստրկամտության մթնոլորտ:

Այդ ահաբեկչությունը իրազեկ օգտագործվեց Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից՝ վերոհրապ սպասարկելի հասնելու, երկիրը միանձնյա, ավտորիտար ինքնակառավարման կառավարելու համար: Նրա պաշտոնակարման տարիներին պետական ինստիտուտները վերածվեցին կոորդի, բացառվեց մանկացած մրցակցություն կամ այլընտրանք: Եվ վերջապես՝ ահաբեկչություն, որը հարվածեց Հայաստանի միջազգային հեղինակությանը եւ էապես թուլացրեց մեր երկրի բանակցային դիրքերը:

Չմոռանանք, որ 2001թ.-ին՝ եվրոպայի խորհրդին Հայաստանի ու Արցախի միաժամանակյա անդամակցության հարցի քննարկման ժամանակ, երբ Հայաստանի այն ժամանակվա արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը սրտնցնում էր, թե ինչու Հայաստանի անդամակցության հարցը կասկածի տակ է դրվում ժողովրդավարության հետ խնդիրներ ունեցող Արցախի հետ համահավասար, եվրոպացի պաշտոնյաները նրան հիշեցրել էին, որ մեր երկրում «Հոկտեմբերի 27» է տեղի ունեցել: Նաեւ չմոռանանք, որ 1999թ.-ին քննարկման առարկա դարձած դրաբարդյան հակամարտության կարգավորման Մեդրիի տարբերակը հայտնի դարձավ 2008թ. Միևնազահական ընտրությունների նախաշեմին՝ ի ցույց դնելով, որ հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչությունը ոչ միայն ներքաղաքական, այլեւ արտաքին քաղաքական դրդապատճառներ է ունեցել: Միմյուրե ընթացած դատավարությունը հանրությանը չներկայացրեց այդ դրդապատճառներից եւ ոչ մեկը:

Հոկտեմբերի 27-ի էջը մինչեւ այսօր բաց է մնում, հարցերն՝ անպատասխան, կասկածները՝ չգիտարտված ու իր ծավալով նույնը, ինչպիսին կար ահաբեկչության հաջորդ օրը՝ հոկտեմբերի 28-ին:

Քոչարյանի պաշտոնակարման 10 երկարուժից տարիների ընթացքում ընտրողի, ժողովրդի քաղաքական կամքի եւ իրավունքի քանակաբան, ահաբեկումներն ու մշտնջենքը դարձան կանոն, որի զագաթնակետը նրա իշխանակարման շրջանի ավարտն էր՝ փետրվարի 19-ը եւ մարտի 1-ը: Միուրեւ կեանք նախագահը արյունով էլ հեռացավ, բայց իր թողած ծանր ժառանգությունը տակավին մեզ հետ է, քանի դեռ ահաբեկչի հոգեբանությանը հարիր այլախոհության ու ընդդիմախոհության համար հետապնդվում ու մեղադրվում են ընդդիմադիր գործիչներ, ցուցարարներ, իսկ ունամբ էլ՝ այդ թվում Ազգային ժողովի մեր գործընկեր 4 պատգամավորներ, անա-

զատության մեջ են եւ պատանդի կարգավիճակում:

Մարտունակ ուճարությունից անցել է գրեթե 8 ամիս: Եվ «Հոկտեմբերի 27»-ի գործի մնաւ ոչ նախաքննական մարմինը, ոչ դատարանները եւ ոչ էլ ժամանակավոր հանձնաժողովը դեռ պատասխան չեն տվել հանրությանը հուզող այն հարցերին, թե ո՞վ, ի՞նչ նպատակով եւ ինչպե՞ս վաղ առավոտյան նախ բախտարկի դրոշեք քնած ցուցարարներին, ապա երեկոյան մարդկանց վրա կրակելու իրանան արձակեց: Ցավոք, այս ոճրագործությանը նույնպես հաջորդում են դրաբարդյան հակամարտության կարգավորման գործընթացում բուռն զարգացումներ, որոնց հետեւանքները տակավին տեսանելի չեն: Մի բան սակայն հստակ է՝ հանրությունն ապահովագրված չէ նորանոր հոկտեմբերապայքարի ու մարտիմեկերից, քանի դեռ բացահայտված չեն դրանք իսկական մեղավորները: «Ժառանգություն» կուսակցությունը, քաղաքական մյուս առողջ ուժերն ու հասարակությունը՝ վառ պահելով զոհերի հիշատակը, ամեն կերպ ջանալու են կանխել ամենաթողություն ու բռնությունների փորձերը, երբեք չեն անցնուրծելու հայոց պետականության եւ ժողովրդի դեմ ուղղված ոտնձգությունները՝ ինչ ձեռով էլ դրանք արտահայտվեն:

ՄԱՐՏ 1-ին անուն է հիշենք «Հոկտեմբերի 27»-ի նախատակներին՝ ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Կարեն Դեմիրճյանին, ՀՀ վարչապետ Վազգեն Սարգսյանին, Աժ փոխնախագահներ Յուրի Բախչյանին եւ Ռուբեն Միրոյանին, նախարար Լեւոն Արարկյանին, Աժ պատգամավորներ Արմեն Արմենակյանին, Միքայել Բոթանյանին, Հենրիկ Արեւիսյանին: Ինչպե՞ս նաեւ՝ «Մարտի 1»-ի անմեղ զոհերին՝ Դավիթ Պետրոսյանին, Գրիգոր Գեարգարյանին, Տիգրան Մախարյանին, Արմեն Ֆարմանյանին, Գոռ Քոչարյանին, Հովհաննես Հովհաննիսյանին, Չաքար Հովհաննիսյանին, Սամվել Հարությունյանին, Համլետ Թադևոսյանին, Տիգրան Աբգարյանին:

21 հոկտեմբերի 2008թ.

Ստեփան Սաֆարյան

Հարգելի հայրենակիցներ,
Նոյեմբերի 20-ից Հայաստանում է գտնվում եվրոպայի խորհրդի մարդու իրավունքների հանձնակատար Թոմաս Համմարբերգը: Նրա նպատակն է զգնահատել ազատագրված անձանց իրավիճակը եւ այն առաջնությունը, ուր գրանցվել է մարդու իրադրությունների համար պատասխանատուներին ի հայտ բերելու առումով:

Ղեռես հունիսի 20-ին, երբ եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովում քննարկվում էր 1609 բանձնախնամ անդադրված Հայաստանի պարտավորությունների կատարման հարցը, Հայաստանի իշխանությունները հավելյալ ժամանակ խնդրեցին դրանք կատարելու համար: Ցավով պետք է արձանագրել, որ այս պարտավորություններից եւ ոչ մեկ կատարված չէ: Այսպես.

Պարտավորություն 1. Հեռուստատեսային ոլորտում բազմախորձության ապահովումն է մինչեւ 2008-ի ավարտը հեռուստահաճախությունների նոր ու արդար մրցույթի կազմակերպում: Այն, թե հեռուստաընկերությունները սկսել են հավասարակշռված ու անաչառ լուսաբանել երկրի հասարակական-քաղաքական կյանքը՝ միանություն կլինի: Իսկ սեպտեմբերին ՀՀ Ազգային ժողովը մեծ օրվա մեջ երեք ընթացքում փոփոխություններ կատարեց՝ հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին՝ ՀՀ օրենքում՝ բացառելով մինչեւ 2010թ. որեւէ նոր մրցույթի անկացում, որին կկարողանային մասնակցել եթերային «Ա1+» եւ «Նյույն տասյան» հեռուստաընկերությունները: Այսինքն՝ ուղղակի հրամարելեցին կատարել այդ կազմակերպության Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի որոշումը:

Պարտավորություն 2. Դատաիրավական լուրջ բարեփոխումներն ու դատական իշխանության անկախության ապահովումն է քաղաքական դրդապատճառներով ազատագրված ու կլավակարգված ամենաց ազատ արձակում: Մինչեւ այսօր տեղի ունեցած դատավարություններն ուղղակի արդարադատության ամոթն են՝ Մուշեղ Սարգսյանին, Գրիգոր Ոսկերյանին, Վարդգես Գասպարիին եւ մյուսների դատավարություններից սկսած ու Ամբաստանյալայանի դատավարությանը ավարտած: «7-ի գործով» ի հայտ եկող սղոմկուր բացահայտումներն ուղղակի վկայում են ընդդիմության ղեկավար ամենաց նկատմամբ 37թ.-ի ոգով քաղաքական հետապնդման մասին: Ես եւ Արմեն Մարտիրոսյանը անցած օգոստոսին Ազգային ժողովի որոշման 8 նախագիծ էինք ներկայացրել կլավակարգված մեր գործընկերներ Հակոբ Հակոբյանին, Մյասնիկ Մախասյանին, Սատուր Միքայելյանին եւ հետախուզման մեջ գտնվող հասարակական կազմակերպության անկախությունն ապահովելու ու նրանց նկատմամբ թրեխակ, ավելի ստույգ՝ քաղաքական հետապնդումը դադարեցնելու մասին: Դա, ցավոք, մերժվեց խորհրդարանական թեմատիկայում կողմից:

Պարտավորություն 3. Խաղաղ ավազներ կազմակերպելու ու դրանք մասնակցելու՝ քաղաքացիների իրավունքի կապակցությամբ պետք է նշել, որ միայն այսպես կարող գործող օրենքը, այլեւ շարունակվում է այդ օրենքի պահանջների ոտնահարումը գործնականում: Հիշեցնեն,

որ իմ կողմից այլընտրանքային օրինագիծ էր ներկայացվել, որը նույնպես մերժվեց: Այս օրերին էլ խնջնդուրում են «Միացում» հասարակական նախաձեռնության դաշխժային հանդիպումներն ու բողոքի խաղաղ ակցիաները:

Պարտավորություն 4. Մարտի 1-ից 2-ի դեպքերի անկախ եւ անաչառ հետաքննության անցկացնելու եւ հասարակության գեկույց ներկայացնելու կապակցությամբ պետք է նշել, որ Ազգային ժողովում ստեղծված ժամանակավոր հանձնաժողովը վերջերս 4 ամսով երկարացրեց իր գեկույցի հրապարակումը: Ավելորդ է ասել, որ բացահայտված չեն 10 քաղաքացիների սպանություն կատարողներն ու սպանության հանգամանքները: Իսկ փորձագետների կատարված խուճարված ինքնազննումը մեծ ուշացումով:

Մասնավոր, անցած 8 ամիսները հեղրական անգամ վկայեցին, որ իշխանության գեղեցիկ խտրելու ու ճարտասանության ետեւում անարխիան ու կամայականություն են, իսկ հունիսին ժամանակ էին պահանջում՝ ուղղակի այն մտխելու եւ չիքնջ չանելու համար: Եվ իրենք են պատասխանատու Հայաստանի միջազգային հեղինակության անկման, դիրքերի թուլացման ու հնարավոր պատժամիջոցների համար:

30 Նոյեմբերի 2008թ.

Արմեն Մարտիրոսյան

Խորհրդարանն ընդունեց 2009 թվականի պետական բյուջեն: «Ժառանգություն» խմբակցությունը «դեմ» քվեաթիվեք բյուջեին, որովհետեւ այնտեղ կային մեր ծրագրին հակասող սղբունքային կետեր: Նախ՝ թեւ 9,2%-ը բավականին տպավորիչ թիվ է, այնուամենայնիվ, նրա բաղադրիչի հիմնական մասը կազմելու են շինարարությունը եւ ծառայությունները: Հաշվարկները 4%-ը միխարսկավոր դուրաներ են:

Մյուս կարելուքային կետը, որ մենք նկատել ենք ունեցել «դեմ» քվեաթիվի՝ հարկեր-ՀԱԱ հարկաբեկություններ է: Այն 2009-ի բյուջեում նախատեսված է 17,4%, մինչդեռ համաշխարհային փորձագետները գտնում են, որ մեր հանրապետությունը, նույնիսկ առանց «սովերը» բերելու հարկային դաշտ, միայն վարչարարության արդյունքում կարող է ապահովել 21,4% հարկեր-ՀԱԱ հարկաբեկություն: Իսկ այդ բացակայող 4%-ը միխարսկավոր դուրաներ են:

Մյուս հարցը, որ կարելուքում ենք հարկային մասում, դա ուղղակի եւ անուղղակի հարկերի հարաբերակցությունն է, որը կազմում է 693,6 մլրդ դրամ: Անուղղակի հարկերը՝ մասնավոր ավելացված արժեքի հարկը, կազմում է գրեթե 50%, ինչն անբույսարարելի է, քանի որ հարկային հիմնական բեռը դարձյալ ընկնելու է մեր քաղաքացիների, մանր եւ միջին թիվերի ներկայացուցիչներին վրա: Ընդհանրապես՝ շահութահարկը եւ եկամտահարկը միասին կազմում են հարկերի 26,4%-ը, ինչը ես անընդունելի եմք համարում: Մյուս կողմից՝ խնդրահարույց է մաքսատուրքի ցուցանիշը, որը կազմելու է 44,9 մլրդ դրամ: 2Է՝ որ եք նախ եւ մեք ներմուծման եւ արտահանման թվերին՝ 3 մլրդ դոլար, կամ այնքան, որքան մեր բյուջե է, հասկալի է դառնում, որ մնամաստիպ մեծ ծավալի ներմուծման դեպքում մաքսատուրքը պետք է ավելի մեծ լինեք:

Շատ կարելուք է հաշվի առնել եւս մեկ հանգամանք՝ ըստ էության, արքատության մակարդակը մնալու է 26%-ի սահմանում: Աս նշանակում է, որ հասարակության գալի մի շերտ շարունակում է մնալ արքատության շեմին, ինչի հետ չի կարելի հաշվել: Ընդ որում, պաշտոնական ու փորձագիտական տվյալների հետ համեմատելիս այս թիվն ավելի է մեծանում: Պաշտոնական տվյալներով՝ 2009-ի բյուջեում նախատեսված է, որ մեծանալու է գնի գործակիցը, որը, ինչպես գիտեք, ցույց է տալիս եկամտահարկի տեղաբաշխվածությունը: Ստացվում է, որ այսուհետ հարկատուներն ավելի են հարստանալու, իսկ արքատներն՝ ավելի արքատանալու:

7 դեկտեմբերի 2008թ.

Անահիտ Բախչյան

Այսօր այս հայտարարությամբ ուզում են ահազանգ հնչեցնել կոռուպցիոն ոլորտի հետընթացի մարտից, որը լուրջ սպառնալիք է թե՛ երկրի անվտանգության, թե՛ ժողովրդավարության հաստատման եւ թե՛ քաղաքական հասարակության կայացման գործընթացների համար:

Հատկապես ի՞նչն է անհամագաճողը, չէ՞ որ կորուպցիոն ոլորտը կարծես թե բարեփոխվում է, իսկայական միջոցներ են ներդրվում: Անհանգստացնողը հայտարարվող

բարեփոխումների նպատակների և իրականության միջև խորացող վիճակ է: Կրթության բնագավառի բարեփոխումներն ապահովող իրավական, օրենսդրական դաշտ ստեղծվել է, հստակեցվել է հատկապես կրթության կառավարումը ժողովրդավարացնելու, այսինքն՝ ինքնավարության և ինքնակառավարման բարձր երաշխիքներ սպառնալից նպատակը, որը կոչված է խթանել մանկավարժական ստեղծագործ միտքը, մանկավարժների նորագույն նախաձեռնությունները, ապահովել մրցակցությունը դպրոցների միջև՝ օրենքով ամրագրելով ծնողի՝ դպրոց ընտրելու իրավունքը:

Հանրակրթական դպրոցները վերածվեցին պետական ոչ առետորային կազմակերպությունների, ընտրվեցին Դպրոցների կառավարման խորհուրդներ, կառավարության կողմից հաստատված դպրոցի Օրինակելի կանոնադրությանը ամրագրվեցին խորհրդի լիազորությունները, որոնցից առաջինը դպրոցի գործադիր տնօրեն ընտրելու և նրա հետ աշխատանքային պայմանագիրը հաստատելու լիազորությունն էր: Սրա ամենակարևոր նպատակներից մեկն այն էր, որ տնօրենն օրենքով տրված իր լիազորություններն իրականացնելիս երրորդն ընդունելիս փկուղեքին չզգար մարզպետի մահալի առկայությունը՝ էթի իր որոշումը իշխանությունների սրտով չլիներ: Իսկ մարզպետն էլ իրականացնել օրենքով սահմանված իր վերահսկողությունը: Կանոնադրությանը նաև ամրագրված է, որ դպրոցի խորհուրդը կարող է լուծարվել, եթե այն ապօրինություններ կատարող տնօրենի հետ չի խզում աշխատանքային պայմանագիրը: Այսպիսով, իշխանությունների հետ տնօրենի հարաբերությունները միջոցավարկում են, եւ տնօրենն ավելի է ապահովագրվում մարզպետների քաղաքական համեմարարականների՝ հատկապես ընտրությունների ժամանակ: Ասկայն խորհուրդներն սկսեցին ձեռնարկվել ոչ թե դպրոցում երեխաների կրթության և սահմանադրական իրավունքների կազմակերպման արդյունավետությունը վերահսկելու համար, ինչպես ամրագրված էր 1999թ. ընդունված բարեփոխումների ծրագրի մեջ, այլ իշխանություններին նվիրված տնօրեններ ընտրելու գործընթացը վերահսկողության տակ պահելու նպատակով:

Հիշեցնեն, որ խորհուրդներով կառավարման առաջին ստորիներին վերոնշյալ ծրագրով նախատեսված չէր դրամական մարզպետարանների ներկայացուցչից ընկնելը: Սակայն տարբեր հրամաններով, կարգադրված աստիճանաբար խորհրդի մեջ ներառեցին մարզպետարանների ներկայացուցչին և ընդամենը նախարարի հրամանով ստեղծեցին կարա, ըստ որի՝ ընտրված գործադիր տնօրենը ստեղծված ինքնակառավարման մարմինների հետ է կնքում աշխատանքային պայմանագիր:

Ին կարծիքով՝ հենց այստեղից սկսվեց բարեփոխումների տրամաբանության խեղաթյուրումը: Արմատից կտրվեց ժողովրդավարությունն հաստատելու, քաղաքացիական հասարակությունն ունենալու հույսը: Ցավոք, մեր տնօրեններից ոմանք՝ չլինելով ճորտարարական կողմ, չեն կիրառում իրենց իսկ իրավունքները, որպեսզի մաստաղ գերեզմանի օրինակ մասայեն, քանի որ նախաձեռնելու և ինքնուրույն որոշումներ կայացնելու մենաշնորհ թողնում են «իմաստուն ղեկավարությանը»: Սա այն արդյունքն է, որը, զժպատաբար, այսօր ունենք կրթության ոլորտի տասնամյա բարեփոխումներից հետո:

Իսկ դպրոցներում դրամահավաքի մասին խոսակցությունները հեղինակագրվում են դպրոցը, եւ ոչ մի տնօրեն իրապարակվել չի ընդվզում, չի ասում, որ դպրոցի խորհուրդն իրավունք ունի ստեղծել ծնողական հիմնարկում, ընդունել տնօրենից հաշվետվություն պահանջելու մասին որոշում:

Ին փորձից ելնելով՝ հայտարարում են, որ ծնողները կամավոր մղումով և սիրով մասնակցում են դպրոցաշինության խնդիրների ուղղված մասն հիմնարկումների կայացմանը, եթե կա օրինական և թափանցիկ հաշվետվություն:

14 դեկտեմբերի 2008թ.

Ստյոպա Մաֆայան

Սիրելի հայրենակիցներ,

Դեկտեմբերի 17-ին Փարիզում տեղի ունեցավ Եվրոպայի խորհրդի Խորհրդարանական վեճաժողովի մոնիթորինգի համեմատողովի նիստ, որտեղ քննարկվեց ապրիլի 17-ին և հունիսի 25-ին ընդունված՝ ԵԽԽԿ 1609 և 1620 բանաձևերով Հայաստանի ստանձնած պարտավորությունների կատարման հարցը: Համեմատողովը անբավարար գնահատեց այն առաջընթացը, որն արձանագրվել է պարտավորությունների կատարման առումով, ընդ որում՝ այն 6 ամիսների ընթացքում, որը Հայաստանի իշխանություններն էին խնդրել ու մսխել: Արդյունքում Հայաստանը հայտնվեց աննախադեպ տխուր փաստի առջև: Սոնիթորինգի համեմատողովն ընդունեց բանաձևի նախագիծ, որտեղ հստակ նշվեց, որ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 225-րդ հոդվածի երրորդ մասով է 300-րդ հոդվածով, ինչպես նաև բացառապես ոստիկանության ցուցմունքներով մեղադրվող անձինք կհամարվեն քաղաքապետարկյալներ: Դրանով պարզ հասկացրին, որ մեամօրինակ գործերը պետք է շուտափույթ կարգվեն, իսկ կայանավորված ու դատապարտված մարդիկ ազատ արձակվեն: Միաժամանակ ՀՀ իշխանություններին կոչ արվեց այդ փաստակով կիրառել համեմատման ինստիտուտը, ինչպես նաև ամենախիտժեպ պահպանելուց ջուրհանելու փորձերը: Հայաստանի վերաբերյալ արված քննարկումները համեմատողովը ցուցաբերել փորձագետների փաստահավաք խմբին, ապահովել ամխաղի բոլոր պետական մարմիններին ու պաշտոնյաներին տնօրինած տեղեկատվության մատչելիությունն այդ խմբի համար, որպեսզի առաջիկայում հանրությանը ներկայացվի մարտի 1-2-ին տեղի ունեցած ռժաբգործության իրական պատկերը: Հայաստանի է, որ այս պահանջների չկատարումը հանգեցնելու էր ԵԽԽԿ-ում Հայաստանի քվեարկության իրավունքի կասեցումը:

Հավանաբար ժամանակին մենք միայլ ենք հասկացել «Առաջ, Հայաստան» կարգախոսը. իշխանությունները նկատի ունենին հենց այսպիսի «առաջընթացը», որը Հայաստանին դնում է բացառիկ իրավիճակներից մեկում, երբ մի ողջ երկիր պտուղում է քաղաքակրթի պետությունների ընտանիքից: Այսքան «առաջ» ոչ մի իշխանություն մեզ չէր տարել: Եվ քվում էր՝ կթափվե՞ն կատարվածից, չեն թողնի, որ բոլորիս հայտնի «7-ի գործ» լսվի դատարանում: Այնինչ դեկտեմբերի 19-ին մեկնարկեց նաև այդ դատավարությունը, որտեղ մարտի 1-2-ին պետական մակարդակով կազմակերպված սպանդի գոհերի իրավախաթորներից, տուժողներին՝ այդ քվում «ժառանգություն» խմբակցության ղեկավար Արմեն Մարտիրոսյանին, քաղաքական հետապնդման գոհերին՝ այդ քվում Մյասնիկ Մախաթյանին, Հակոբ Հակոբյանին, Սատու Միքայելյանին, Ալեքսանդր Արզումանյանին, Շանթ Հարությունյանին և մյուսներին նստեցրել էին մի դահլիճում, դատավորն էլ, դրե՛նք լուրջ արտահայտությանը, «Ներսիսաժամունեները՝ էր անում՝ դուք անքաստանյալ եք, որը տուժող էք եւ այլ: Ու եթե շարունակվում է քաջքվել, որ տուժող ողջ հասարակությունն է, իրենց իրավունքներին համար պայքարում ու պայքարող քաղաքացիներն են, իսկ իրական անքաստանյալները ըստ չեն մեղադրյալի արժեքն՝ նշանակում է Հայաստանն իսկապես «առաջ է գնում» նաև: Ֆարս դատավարությունների ճանապարհով: Եվ եթե իշխանությունն առավելապես մտահոգված է դեմը կորցնելու վտանգով, չի ցանկանում պատասխանատվության ենթարկել մարտի 1-2-ի սպանդի հեղինակներին, քաղաքական հետապնդում իրականացնողներին, ապա այդպիսի իշխանությունները դեռ շատ գլխացավաճաք են ունենում: միջազգային բեմահարթակներում ու լուրջ փաստի առջև են կանգնեցնելու բոլորիս:

Եթե Հայաստանը մտաքվի Եվրոպական ընտանիքից, ուրեւ մեկը պատկերացնում է, թե ինչպիսին է լինելու ետդարձի ճամնապարհը, երբ այդ կառույցին անդամակցող թուր-

քիան և Արդեթանը նախապայմաններ դնեն: Թե ինչ նախապայմաններ, կարծում են, բոլորս ենք հասկանում, և դրանք մեր իշխանությունների, մեզն ասած, անգործության պատճառով արդեն իսկ ետևս-ի ու այլ կառույցների ընդունած բանաձևերի մեջ են: Հետևաբար՝ դեռևս որքա՞ն էք «առաջ տանելու» Հայաստանը, պարոնայք իշխանավորներ:

21 դեկտեմբերի 2008թ.

Լարիսա Ավաբեդյան

Հարգելի հայրենակիցներ, Ավարտվեց Ազգային ժողովի 2008 թվականի աշնանային նստաշրջանի հերթական քառօրյաներից վերջինը:

Նախեստաջ նշեմք, որ այն դեպքում, երբ մերժվեց նվազագույն աշխատակարճը նվազագույն սպառողական ցանկյունի հավասարեցնելուն ուղղված օրենսդրական նախաձեռնությունը, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կանոնակարգ օրենքի կրպիտ խախտմամբ ընդունվեց դատական համակարգի որոշ պաշտոնների համար նախատեսված աշխատավարձերի բարձրացմանը վերաբերող օրենքը:

Այդ օրենքի ընդունումը նշանակում է գործող իշխանությունների կողմից գործընթացային լինել մարտի 1-ի ողբերգական դեպքերի վերաբերող քրեական գործերով ընդգրկված և հյու-հնազանդ քաղաքական պատվեր կատարող համակարգից:

«Ժառանգություն» խմբակցությունը դատապարտում է ման առօրինական գործընթացային օրենքների ընդունումը են, ըստ էության, ապօրինական խախտումներ, որը հիմք է հանդիսանում երկրում քաղաքական լարվածության ու սոցիալական բեւեռացման խորացման համար:

Ավելին՝ կառավարությունը Ազգային ժողով է ներկայացրել են մեկ օրինագիծ՝ «Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին», որն ուղղակի հակասում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը:

Հիշյալ նախագիծը Սահմանադրության երկրորդ հոդվածի տարածական ու կամային մեկնաբանությանը են Սահմանադրության ուղղակի խախտմամբ կործան էր՝ չըջանցելով Հայաստանի Հանրապետության նախագահին և Ազգային ժողովին (ինչը հակասում է Սահմանադրության 111-րդ և 112-րդ հոդվածներին), կառավարությանը օտնել հանրային կարծիքը բացահայտելու նպատակով հանրապետական ցանցային լիազորությանը:

Ընդ որում՝ խոսքը վերաբերում է, այսպես կոչված, կառնետի հանրապետի, այսինքն՝ այնպիսի հանրապետի, որի արդյունքներն ունեն խորհրդատվական բնույթ և պարտադիր չեն վերջնական որոշում ընդունելու համար (ինչը հակասում է Սահմանադրության 113-րդ հոդվածին):

Հաշվի առնելով Արզալի հիմնախաղի շուրջ վերջերս ծավալված ավելի քան տարօրինակ քաջշուկը՝ այդ քվում են մեամօրինակ օրինագետներով կառավարություն համեմազալը, «ժառանգություն» խմբակցությունը են մեկ անգամ մեծերում է առանց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության մասնակցության որեւ բանաձևերով կամ այլ գործընթաց:

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության վերաբերող ցանկացած հանրապետական անցկացումը կանխածի տակ է դնում Հայաստանին, Լեռնային Ղարաբաղի և համայն հայության ավելի քան 20-ամյա պայքարը, իսկ ման հանրապետի արդյունքները իրավական առումով առաջին են՝ հաշվի առնելով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կայացման օրինակությունը և գոյության անառարկելի փաստը:

«Ժառանգություն» կուսակցության հայտարարությունը ԵԽԽԿ 1643 բանաձևի կապակցությամբ

«Ժառանգություն» կուսակցությունն իր մտահոգությունն է հայտնում Հայաստանում մարդու իրավունքների շարունակվող ոտնահարումների, քաղաքապետարկյալների անկարգության կապակցությամբ՝ արձանագրելով, որ վերստին բացակայում են արդարադատությունը, խոսքի ազատությունը, ինչպես նաև Հայաստանի իշխանությունների կողմից Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեճաժողովի 1609 և 1620 (2008) բանաձևերում տեղ գտած պահանջների կատարման ուղղված իրական ջանքերը:

ԵԽԽԿ-ի լավատեսությունն առ այդ, որ «Ազգային ժողովի վերջին նախաձեռնությունը, շնորհիվ ճերունների փիվը եւ անկախ, թափանցիկ ու վստահելի հետաքննություն անցկացնելու ուղղությամբ ձեռնարկված դրական քայլերը պետք է ընկալել որպես նշան, որ Հայաստանի իշխանությունները պարտատեսական են՝ կատարելու Վեճաժողովի 1609 և 1620 (2008) բանաձևերում տեղ գտած պահանջությունը», ոչ միայն չի վերացնում «Ժառանգության» մտահոգությունը, այլ և իշխանության խոստումների և գործողությունների միջև գոյություն ունեցող անջրպետը, այլև մղում է դեպի իրավապես պետության կայացման հետեւորական պայքարի հուն: Այնինչ իշխանությունները շարունակում են ընդդիմանալ Հայաստանում առկա քաղաքապետարկյալներին օր առաջ ազատելու և մարդասպանների ու նրանց

հովանավորողների ըստ ըրանց գործած հանցանքների պատժելու հարցին են, հակառակ դրան, համառորեն շարունակում են իրականացնել իմիտացիոն բնույթի քայլեր, ինչպիսին եղավ խոսքի ազատության վերականգնման ուղղությամբ Աժ-ի՝ սեպտեմբերի կայացրած տխրահեշակ ուրուշումը:

Այն հանգամանքը, որ խորհրդարանի իշխող մեծամասնությունը մերժեց մարտի 1-ի դեպքերն ուսումնասիրող ժամանակավոր համեմատողովի լիազորությունների ընդլայնման են նրան արդյունավետ աշխատանքի հնարավորություն տալու վերաբերյալ «Ժառանգության» բոլոր առաջարկները, են մեկ անգամ վկայում է, որ իշխանությունները չունեն քաղաքական կամք՝ բացահայտելու 2008-ի մարտինկային հանցագործությունը: Մինչդեռ 2008թ. մարտի 1-ի և 2-ի իրադարձություններն ուսումնասիրող փորձագետների փաստականաբար խմբի հիմնադրումը, որը ողջունվեց կուսակցության կողմից, են որին այժմ իր մասնակցությունն է բերում «Ժառանգության» կողմից գործողված փորձագետներ, տեղի ունեցավ Եվրոպայի խորհրդի մարդու իրավունքների համեմատար թժառ Համաարբերգի սկզբունքային դիրքորոշման և հետեւողական հորդորներին արդյունքում: Այդուհանդերձ, մինչ իրավական համակարգը՝ կատարելով գործադիր իշխանությունների պատվերը, սեւեռվել է խաղաղ ցուցարարների են նրանց ա-

ռաջնորդների քաղաքական հետապնդումների վրա, 10 գրեթե համար պատասխանատվան են ոչ մի անձ մինչ այժմ պատասխանատվության չի կանչվել: Նաև այդպես էլ չկայացավ իշխանությունների և ընդդիմության միջև երկխոսությունը, որը կարող էր որոշակիորեն լիքցաբափել վտանգավոր քաղաքական մթնոլորտը՝ նախաձեռնել երկիրը ստեղծված քաղաքական ճգնաժամից դուրս բերելու ուղին:

«Ժառանգությունը» մտահոգ է նաև, որ Հայաստանի իշխանությունները որպես հարցաքննում են ընկալում այն, որ ԵԽԽԿ-ն հեշտությամբ է համակերպվում են Հայաստանում, են տարածաշրջանի մի շարք այլ երկրներում իր որդեգրած սկզբունքների, այդ քվում՝ խոսքի ազատության, արդար քաղաքականության, բանտերում բռնությունների չեմբարկվելու և այլ իրավունքների սահմանափակումների հետ: Մենք գտնում ենք, որ Հայաստանի իշխանությունների կողմից ԵԽԽԿ 1643 բանաձևի որպես հարցաքննական ընկալումը, ինչպես նաև եվրապառնայների անկազմունքային կեցվածքը ոչ միայն հեռացնում են մեր երկիրը ժողովրդավարությունից, այլև էլ ավելի են մեծացնում քաղաքացիների դժգոհությունը և սրում քաղաքական լարվածությունը Հայաստանի Հանրապետությունում:

30 հունվարի 2009թ.

«ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ» խմբակցության պատգամավորների կողմից 2008 թ. ներկայացված եւ քննարկված օրենսդրական նախաձեռնություններ

Անահիտ Բախչյանի համահեղինակմամբ

- 1) «Շեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 13.06.2008.
- բ. «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 13.06.2008.
- գ. «Շեռուստատեսության եւ ռադիոյի ազգային հանձնաժողովի կանոնակարգ» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 13.06.2008.
- դ. «Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 13.06.2008.
- 2) ա. «Գովազդի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 01.10.2008.
- բ. «Շեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 01.10.2008.
- 3) «Հայաստանի Հանրապետության տոների եւ հիշատակի օրերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (դեռեւս չընդգրկված) - 03.10.2008.
- 4) «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ եւ փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (դեռեւս չընդգրկված) - 01.10.2008.
- 5) «Գիտադրամների մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (դեռեւս չընդգրկված) - 21.11.2008.
- 6) ա. «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ - 29.11.2007 (ամբողջությամբ ընդունված - 27.11.2008).
- բ. «Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի աշխատակազմում պետական ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ - 29.11.2007 (ամբողջությամբ ընդունված - 27.11.2008):

շունը ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի որոշման նախագիծ (չընդունված) - 18.08.2008.

- 5) «Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (չընդունված).
- 6) «Ավելացված արժեքի հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (չընդունված):

Արմեն Մարտիրոսյանի համահեղինակմամբ

- 1) ա. «Ծխախոտի իրացման, սպառման եւ օգտագործման սահմանափակումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 03.10.2008.
- բ. «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 03.10.2008.
- գ. «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 03.10.2008.
- 2) «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 10.10.2008.
- 3) ա. «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ - 29.11.2007 (ամբողջությամբ ընդունված - 27.11.2008).
- բ. «Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի աշխատակազմում պետական ծառայության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին - 29.11.2007 (ամբողջությամբ ընդունված - 27.11.2008):

Ստեփան Սաֆարյանի հեղինակմամբ

- 1) «Ժողովներ, հանրահավաքներ, երթեր եւ ցույցեր անցկացնելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ - 19.06.2008 (չընդունված).
- 2) «Պատգամավոր Հակոբ Վարդանեսի Հակոբյանի օր պահանջները հիշելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ - 07.11.2007 (Ընդգրկվել է չորսօրյա նիստերի օրակարգ - 08.09.2008).
- 3) «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ - 07.11.2007 (Ընդգրկվել է չորսօրյա նիստերի օրակարգ - 08.09.2008):

լուն կատարելու մասին Ազգային ժողովի որոշման նախագիծ - 21.08.2008 (չընդունված).

- 3) «Պատգամավոր Մյասնիկ ժողովի Մայիսյանի օր պահանջները հիշելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 10.10.2008 (օրակարգում ընդգրկված):
- 4) «Պատգամավոր Խաչատուր Ալբերտի Սուքիասյանի օր պահանջները հիշելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 10.10.2008 (օրակարգում ընդգրկված):
- 5) «Պատգամավոր Սասուն Մեխակի Միքայելյանի օր պահանջները հիշելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ (օրակարգում ընդգրկված) - 10.10.2008 (օրակարգում ընդգրկված):

Ստեփան Սաֆարյանի համահեղինակմամբ

- 1) «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ - 10.10.2008 (օրակարգում ընդգրկված):

Զարուհի Փոստանյանի հեղինակմամբ

- 1) «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ 07.11.2007 (Ընդգրկվել է չորսօրյա նիստերի օրակարգ - 08.09.2008).
- 2) «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ - 18.09.2007 (Չորսօրյա նիստերի օրակարգ ընդգրկվելը հետաձգվել է մինչեւ 90 օրով - 01.12.2008).
- 3) «Հայաստանի Հանրապետության քրեակատարողական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ - 07.11.2007 (Ընդգրկվել է չորսօրյա նիստերի օրակարգ - 08.09.2008):

Լարիսա Ավաբեկյանի հեղինակմամբ

- 1) «Մի շարք օրենքների նախագծերի քննարկման հատուկ կարգի մասին» Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին» Ազգային ժողովի որոշման նախագիծ 04.12.2008 (դեռեւս չընդգրկված):

Հայաստանի Հանրապետության հարգելի քաղաքացիներ եւ բնակիչներ

Յուրաքանչյուր շաբաթ օր` ժամը 12-ից մինչեւ 16-ը, կուսակցության կենտրոնական գրասենյակում (հասցեն` Երեվան, Մոսկովյան 31, բնակարան 76ա) դուք կարող եք հանդիպել «Ժառանգություն» խմբակցության պատգամավորի հետ: Զերթագրվելու համար կարող եք զանգահարել 53-69-13, 53-26-97 հեռախոսահամարներով:

Բաֆֆի Հովհաննիսյան. Դեռք է դուրս գալիս խրամատներից, եւ փոխադարձ համաներման միջոցով առաջ անցնելը

Փետրվարի 2-ին «Ժառանգություն» առաջնորդ Բաֆֆի Հովհաննիսյանին լրագրողներն Ազգային ժողովում մի շարք հարցեր ուղղեցին:

«Հայաստանի ժողովրդավարության պայմանները թույլ չեն տալիս, որ ազգային հարցերում ես կարողանամ իրացնել իմ պոտենցիալը, օգտագործել իմ ներուժն այդ հարցերը ներկայացնելու համար»,- ասաց պարոն Հովհաննիսյանը՝ անդրադառնալով ետևի-ի նստաշրջանում. «Հայաստանն ինքնիշխան, ժողովրդավարության ձգտող երկիր է, ես ինքը պետք է կարողանամ բարձրագույն քննություն բռնել թե՛ եվրախորհրդի սկզբունքներին, թե՛ հայաստանյան արժեքներին համապատասխան: Հայաստանն առաջին հերթին պիտի համապատասխանի ժողովրդավարական չափանիշներին, որ կարողանա իր ազգային շահերն ու խնդիրներն իրացնել... Մեզ ի՞նչ է պետք. մեզ պետք է արժանապատվություն, անբողջական պետական մոտեցում, որ մենք մեր պատվիրակներին, մեր հասարակության ներկայացուցիչներին չմատնենք այս վիճակին, որ մի խոսքով՝ պաշտոնական պատվիրակները, գնան եւ հանձնեն, խնդրեն, աղաչեն, որ հանկարծ պատժամիջոցներ չկիրառվեն, իսկ հասարակության այլ զանգվածի ներկայացուցիչներ գնան եւ ներկայացնեն, թե ինչո՞ւ Հայաստանն արժանի է պատմամիջոցի: Միգուցե մի կողմից սա բնականոն ժողովրդավարության արտահայտություն է, բայց մյուս կողմից մեր համազգային տապալման է մտխոռոման մասին է խոսում, երբ որ մեր հարցադրումն այն է, թե պատժվեցինք-չպատժվեցինք, ի՞նչ բովանդակությամբ Հայաստանի մասին է խոսքը: Ուստի ես կարծում եմ, որ Հայաստանի պետական բոլոր մարմինները՝ իշխանությունն էլ ընդդիմությունը, պարոն նախագահներ, կոալիցիայի անդամներ, ընդդիմություն, այսօր եւեթ մեկնարկեն ազգային իրատակ երկխոսություն՝ օրակարգում ունենալով փոխադարձ համաներման հարցը եւ Հայաստանի իրավաբաղաբական, սոցիալ-տնտեսական եւ պետական-ազգային հեռանկարի խնդիրը: Սա անհրաժեշտություն է: Իհարկե, շատ ողջունելի է, որ եվրախորհուրդը որոշ ուղենշային առաջարկներ արել է 300 եւ 225 հոդվածների կապակցությամբ, բայց դրանք բավարար չեն: Հետադարձ կիրառման տարողությունը մնում է հայեցողական եւ չի վերաբերելու բազմաթիվ այլ բանադրվածների: Ուստի անհրաժեշտ է, որ մարտի 1-ի ազգային ողբերգությունը մենք ազգովին դիմադրալենք, հիշենք, սգանք եւ առաջ անցնենք ազատության մեջ, դուրս գանք մասնատվածությունից: Պարոն նախագահը երեկ խոսեց դրա մասին՝ մասնատվածության, կասկածամտության, պատակավորության անթույլատրելիության մասին՝ ասման մեկը պետք է սկսի իրենից: «Ժառանգությունը» սկսում է իրենից, ես մենք կոչ ենք անում թե՛ Հայաստանի երրորդ նախագահին, թե՛ Հայաստանի առաջին նախագահին, քաղաքական բոլոր ուժերին՝ ոչ թե նախածնունդ են մեծախոսությունների ամիճաստ երկարատև շարան, այլ մենք ազգային իրավանք երկխոսություն՝ առանց նախապայմանների, բոլորի ազատության պայմաններում»,- ասաց նա:

Իսկ արդեն գարնանից «Ժառանգությունը» ներկայացված կլինի ետևի գարնանային նստաշրջանում եւ կշարունակի ներկայացնել «ժողովրդավարության քաղաքացիական եզրգային նկարագրի վերաբերյալ ճշմարտացի եւ համալիր մոտեցում ետևի-ուժ»։ «Բայց մենք երբեք չենք մասնակցի առուժափի, առեւտրի, որտեղ մտարի վրա դրված է մեր երկրի արժանապատվությունը, եւ որն ամփոփվում է երկրորդական եւ պիրակիրական այն հարցադրմամբ, թե պատժել է ու, թե չէ: Մենք մեզ պետք է գնով պահենք այն աստվոր, նվաստացուցիչ, խաչատրակ հարցադրումներից եւ այլես թույլ չտանք, որ ընդհանրապես մեր ժողովրդավարական իրավիճակի հետ կապված որեւէ բանաձեռն լինի: Սակայն եթե ճույն վիճակը լինի՝ չեն մասնակցի: Ես տակավին չեմ կորցրել փոփոխությունների վերջին հույսը: Ապրիլն իմ համար վերջին ժամկետն է այդ հարցը լուծելու համար: 1643 բանաձեռն ամբողջական չէր: Այնուհայտ է, որ ՀՀ կալանավորներում կան քաղաքանտրոլյալներ: Ես նաեւ կարծում եմ, որ բանաձեռնը՝ որքան էլ յուրաքանչյուր իմ մասնավոր մեկնաբանությունն է տալիս, ընդգրկում է այս բոլոր խնդիրները: Իմ առաջնությունն այն է, որ սարկիսյան բանաձեռն վրանցող չէ, որ իրեն մեզ կարողանա վերանայությունների եւ բարեփոխումների պիտի դրո՞ղ: Եթե որեւէ բան չկիրառվի, անգամ՝ եթե ԲՕ 225 եւ 300 հոդվածները փոխվեն, բայց չլի-

րառվեն, այլ հոդվածներով դատվածները մնան բանտում, իհարկե, ՀՀ-ն չի կարող դառնալ ժողովրդավար: Ուստի ՀՀ-ն չի կարող լուծել Արցախյան եւ այլ խնդիրներ, հետեւաբար՝ իմ անանձնոր ներկայությունը միջազգային խորհրդակցություններում ավելորդ կարամա: Ես ինքն իմ գնահատմիջոցներին, սակայն նաեւ դեմ եմ ՀՀ-ում ժողովրդավարության ներկա վիճակին, որը պետք է անմիջապես բարեփոխել»:

Սակայն մինչեւ ապրիլ քիչ ժամանակ ունենք, արդյոք կարո՞ղ ենք մասնացուցված խնդիրները լուծել՝ այս հարցին ի պատասխան, Հովհաննիսյանը նկատեց, թե ինքը հերթական ահապագուն է բարձրացնում, հերթական խնդրանքն առաջարկում, որ պետք է դուրս գանք խրամատներից, եւ փոխադարձ համաներման միջոցով առաջ անցնենք. «Յուրաքանչյուր արժանի է համաներման, եւ յուրաքանչյուրը պատասխանատու է իր չափով, եւ թող ոչ մեկը չկարծի, որ ճշմարտության մեծանորից միայն իրեն է պատկանում: Մյուս կողմից, եթե այսպես շարունակենք եւ ընդգրկենք այն բոլոր մարտակոչները, այն մրցադարձները, որ կանգնան են մեր ազգի առջեւ թե՛ մարդու իրավունքների, թե՛ ժողովրդավարական ինստիտուտների, թե՛ Արցախյան հիմնահարցի, թե՛ սոցիալ-տնտեսական առաջացող ճգնաժամի առունձով՝ անհրաժեշտ կլինի, որ մենք այս քաղաքական մասնակերտը փոխենք միասին: Այս կերպ խնդրանք է, քաղաքացիական պատասխանատվության տրամադրում է:

«Եթե զավառամտությունը, փոքրամտությունը շարունակվի՝ մարտի 1-ին, թե դրանից հետո սրացումը շարունակվելու է, մենք ինձնա պետք է կանխենք բոլոր չափումներով, բոլոր մակարդակների վրա այդ սրացումն հնարավորությունը՝ իրավաբաղաբական, ազգային, սոցիալ-տնտեսական: Մարտի 1-ի ճշմարտությունը պետք է բացահայտվի: Ես այդ բացահայտումը կզանի իր գորակցությունը, եթե ամեն մեկը դուրս գա դատավորի իրավիճակից՝ կարծելով, թե ինքն է համաներողը, ես հասկանա, որ յուրաքանչյուրը նաեւ համաներման ենթակա է»:

Ըստ ելույթան, Բաֆֆի Հովհաննիսյանը վերահաստատեց, որ «Ժառանգություն» դիրքորոշման մեջ փոփոխություն չկա: «Ժառանգությունը» 2008թ. մարտի 1-ից հետո ընդհատապես Աժ մեղակցությանը՝ արտակարգ դրությանը եւ դրոհմանի դրոհմանը ներկայացնող անձեռնմխելիությունից զրկելու: Դրանից հետո Բաֆֆի Հովհաննիսյանը երկխոսության առաջարկ արեց, անձամբ հանդիպեց թե՛ ներկայիս, թե՛ առաջին նախագահներին: Այժմ էլ նա կարծում է, որ որեւէ մեկը չպետք է սեւ եւ սպիտակ տարածի «Ժառանգությունը» վրա: «Մենք միաժամանակ տեսնում ենք ճշմարտության բացահայտման, Աժ մեղակցության հարթափարման, մարդու իրավունքների սոսնահարումների բացահայտման, ՀԼՄ-ների կատարյալ ազատության եւ, դրան զուգահեռ, նաեւ հանրային երկխոսության անհրաժեշտություն: Սրանք փոխազդեցող մոտեցումներ չեն, կարծում եմ, որ մեկը մյուսին կատարի: Ես համարում եմ, որ անցած ընտրություններից հետո մենք չունենք լիարժեք ոչ մի բան, ՀՀ-ն պարուն է հերթական փաստացի իրավիճակում՝ չկարողանալով դե յուրե հարաբերությունների ոլորտ բերել, իր ընտրությունները, ժողովրդավարական իր չափանիշները եւ իր ղեկավարության լեգիտիմության խնդիրը: Դրա համար ես կարծում եմ, որ շատ բան պետք է իշխանափոխենք, ընդդիմափոխենք, համապետական ընտրություններ լինեն:

Առաջին հերթին՝ իշխանությունները, իշխանության թեկնածուներն էլ պատասխանատու այս իրավիճակի համար: Ի՞նչ համար ակնհայտ է, որ անցած ընտրություններում անընկալ պետք է լինե՞ր 2-րդ փուլ: Ես սա ասել եմ Ս.Արարյանին եւ Լ.Տեր-Պետրոսյանին: Բայց սա չի ճշանակում, որ ընդդիմությունը չպետք է դառնա քաղի եւ չանդրադարձ կորցնի հնարավորություններին: Ես կարծում եմ, որ ընդդիմությունը ընտրությունների գնաց ոչ լիարժեք, ոչ համապարփակ եւ ոչ ճիշտ կազմակերպական ծիրքով: Կարծում եմ, որ ընդդիմության, մեր սխալներից մենք այն է, որ չենք կարողացել ինքնաբերաբար մոտեցնել: Դրա համար այս բնագավառում տարբեր առաջին հերթին եւ ընդունում են ինք վրա: Ու ինչպես «Ժառանգությունը», ինչպես իշխանության ճանաբարում, ես կարծում եմ, որ ընդդիմադիր ողջ դաշտում մենք պետք է գնահատենք համակարգային այլընտրանքը, պետք է գնահատենք անհատների ավանդը, անձերի ինտելեկտը, խարիզման, բայց մենք նաեւ պետք է սերմնային այլընտրանք պահպանենք:

Մեր կենսագրությունից, քաղաքական հետաքրքրությունից ելնելով՝ մենք միշտ կողմ ենք եղել համախիճված այլընտրանքների, դեմ ենք եղել «կարծ միացումների»: Ընդդիմությունը, հասարակությունը եւ պետությունը ընտրել են «կարծ միացումների» ճանապարհը: «Ժառանգությունը», իհարկե, շատ անգամ զոհաբերել է սեփական ինքնությունը հանուն ավելի համախիճված մոտեցումների: Նաեւ նախանձախիճի պիտի լինի, որ այն հասարակական զանգվածները, որ ընտրել են «Ժառանգությանը», իրենք էլ իրենք ներկայացվածությունը մեր միջոցով տեսնեն: Մյուս կողմից՝ կարող են կանխատեսել, որ «Ժառանգությունը», անգամ ի հաշիվ իր կուսակցության ինքնություն, կողմ կլինի մեծի, հույս ունեն՝ օրերից մի օր մեծ հաղթանակի»,- ասաց պարոն Հովհաննիսյանը:

Ճաղկաբաղն արված է փետրվարի 3-ի «Ազգ», «168 ժամ», «Հայք» թերթերից:

Առաջ՝ դեպի անցյալ. Ռուսաստանը, Թուրքիան եւ Հայաստանի կամքը

Ռազմավարական վերադասավորումների վերջին մրցավազմն արտացոլում է աշխարհակարգի իրական ճգնաժամը եւ իր մեջ պատմության կրկնություն լուրջ վտանգ է պարունակում: Դրա առունձով բավական է հիշատակել այն վարքը, որը դրսևորվել է գլոբալ եւ տարածաշրջանային գրեթե բոլոր դերակատարների կողմից, ովքեր հասցեատարեն փոխել են իրենց «արագությունը» եւ նախաձեռնել շահերի վերաբաշխում, ինչպես նաեւ այդ նպատակով ուղեգծային տարբերակների ու քաղաքական գործընկերության բազմազանացման մի ընդ որսարգուլու:

Գրեթե անկարելու է հանգամանքը, որ աշխարհաքաղաքական այս խառնձափորն անմիջականորեն ծնունդ է առել ռուս-վրացական «մեծ հորդանք» եւ դրանից անցնելով՝ Կովկասի ներկայիս բանաձեռնի փուլափոխ կամ էլ մրամից, որ ներկա իրարամոլուժն եզրագծում է միջազգային գերատեսչություններում քաղաքական ղեկավարները: Փաստն այն է, որ ռազմավարական պաշարների, հաղորդակցությունների եւ տարանցիկ ճանապարհների վերահսկողությունն ու տեսական հասկանալի ապահովման մեծ խաղը վերկայնել է մոր եռանդով, անձնատնտեսորն «պարտիզանություն» եւ երկրի խնդիրները:

Այս անխիճախ մոր աշխարհի ազդանշաններից մեկը Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի փոխադարձ վերահայտնաբերումն է: Անկախ դրդապատճառներից եւ դրսևորումներից, Թուրքիայի՝ իր անդրատլանտյան հեննայան թիկունքում

մյուսված խաղը եւ Ռուսաստանի՝ իր «ռազմավարական դաշնակցի» զնով կառուցած հարաբերությունները մոտեցնում են ողբերգական պատմության վերադարձի ուրվակայանը եւ հիշեցնում ավելի քան 85 տարվա վարձմույթային այն օրերը, երբ չգոհանալով 1915-ի Ցեղասպանության ու Մեծ հայրենազոհման ժառանգությանը, բռնիեկական Ռուսաստանն ու Ազգայնական Թուրքիան Մոլոտով-Ռիբենտրոպի համազույց բաժան-բաժան արեցին հայկական հիմանքի բնօրրանը՝ բախտորոշ հարված հասցնելով նրա ապագային:

Լեռնային Ղարաբաղը կամ Արցախը, ինչպես այն կոչվում է հայերեն, 1921թ. այս երկու պարիսրների դավադիր ծրագրի տարածքային զոհերից էր: Նախկինում ինքնուրուպ սին նա դրվել էր խորհրդային Արրբեշանի ավատիչականության ներքո: Հայոց պատմական հայրենիքի նահանգ հանդիսացող Նախիջեանը հաջորդաբար մաքրվեց իր էթնիկ մեծամասնությունից եւ անգամ իր հայկական մշակութային ժառանգությունից: Սրա ամենաթարմ ապացույցը են անդամ Արրբեշանի Համրապետության կողմից 2005թ. դեկտեմբերին Ջուլդայի միջնադարյան գերեզմանոցի եւ հազարավոր հայկական խաչքարերի թալիբավայել անբողջական ոչնչացումն է:

Լեռնային Ղարաբաղը կարողացավ բացառության կարգով ցեղասպանություն, հայրենակցական, բռնազավթման եւ բաժանման անցյալի կտակած հանգամանքները շուր

տալ հակառակ ուղղությամբ, արտաքին ազդեցիկայից պաշտպանեց իր ինքնությունը, ամբողջականությունը ու տարածքը եւ 1991-ին հայտարարեց իր ազատությունը, ապագադրաբացումն ու ինքնիշխանությունը՝ Կոստոյի, Հարավային Օսիայի, Աբխազիայի հարցերն արդիական դառնալուց շատ առաջ, միջազգային պայմանագրային իրավունքի Մոնտեվիդեոյի չափանիշներին, ինչպես նաեւ խորհրդային Միության այդ ժամանակվա պատկան օրենսդրությանը համապատասխան:

Կոստոյի, ապաեւ Հարավային Օսիայի ու Աբխազիայի ճանաչման միջազգային փորձը ցույց տվեց, որ այս աշխարհում չկա օրենքի իսկական գերակայություն, որը հավասարապես տարածված է բոլոր տարբերակների վրա, այլ գոյություն ունի կենսական շահերի գերակայությունը, որը հարմար ձեւով բողարկվում է կամայականորեն մեկնաբանված միջազգային իրավունքի սկզբունքների շղարշի ներքո, ինչպես ոչ մի տարբերություն չառաքացունը՝ իրենց ցանկալի փաստերի ընտրովի տարբերակման փորձերի տակ:

Եկել է Ֆարսին դիմապայելու ժամանակը: Սա վերաբերում է նաեւ Մոսկվայի եւ Անկարային: Սակայն իրենց բարձրաստիճան պաշտոնյաների ներկայիս հայտարարություններից ակնբախորեն երևում է, որ

Առաջ՝ դեպի անցյալ. Ռուսաստանը, Թուրքիան և Հայաստանի կամքը

ՍԿԻՔՔՔՔ էջ 9

ճանաչում էր հասկանում կամ չէր հասկանում: Եվ եթե Ռուսաստանն ու Թուրքիան չարժեքներ են նոր ռազմավարական համաձայնության կարիքից դրդված, ապա այդ պարագայում միջազգային բառերաբեմի իրենց գործընկերներն առնվազն պետք է վերափոխեն իրենց «արագությունը» և, համապատասխանաբար, հաշվարկեն վարած քաղաքականության այլընտրանքները: Այստեղ է, որ Իրանը, ՄԱԿ-ը և վերջինիս եվրոպացի դաշնակիցները կարող են գտնել իրենց մտահոգությունների առարկայական իաջնությունը:

բազմաթիվ բաժանարար խնդիրների, որոնք բաժանում են երկու հարեմանների, ո/ հետպատերազմյան Գերմանիայի գերազանց օրինակով ընդունի երկուսից 20-րդ դարի առաջին Ցեղասպանության երկուսից ուղեկցած լեզգային հայրենազրկյալ համար, ե/ խոստանա վերակառուցել, բարենորոգել, ապաև տոնել հայկական ազգային ժառանգությունը՝ Արարատ լեռից և միջնադարյան մայրաքաղաք Անիից մինչև Եկեղեցիների, վանքերի, դպրոցների, կաճառների, ամրոցների ու հայրենի բնօրրանի մշակութային այլ գաղձեքի համաստեղությունը, գ/ նախաձեռնի ե իրականացնի այլ հայրենազրկյալների ժառանգների ու սերունդների՝ իրենց նախնիների բնակատեղիները:

Ռուսաստանը և Թուրքիան այնքան երբեք չպետք է նպատակի միասնություն որոնեն Հայաստանի ե հայ ժողովրդի հաշվին: Ցեղասպանությունների, քաղաքների, մահվան ճամբարների և «գոլպագ»-ների փորձը լիովին բավարար է ողջ պատմության համար:

Որպես իրական է հնարավոր գործընկերներ՝ կարելի էր այս երկու երկրները պետք է հարգեն այլ ազգի ռոբերտական պատմությունը, նրա ինքնիշխան ամբողջականությունը և տարածաշրջանային արդի դերակատարությունը, ինչպես նաև Լեռնային Ղարաբաղի՝ օրինակալորեն ձեռք բերած ազատությունն ու անկախությունը:

Ֆուտուրային դիվանագիտությունը լավ է, սակայն Թուրքիան կարող է գլոբալ առաջատարության և տեղական լեգիտիմության ցանկնայի կարգավիճակը ստանձնել լույս այն պարագայում, եթե այդ երկիրը ա/ Հայաստանի հետ հարաբերակցի բարեխղճության «պատճիռով» և ճշմարտության միջոցով հաշտեցնամք, բ/ վերացնի Համապետության հանդեպ կիրառած ապօրինի շրջափակումը և սահմանը որպես սակարկության լծակ օգտագործելու փորձարեն բացի այն, որը միակողմանորեն փակել էր, գ/ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատի առանց որևէ նախապայմանների և այդ հարաբերությունը օգտագործելով՝ կառուցի երկկողմ վստահություն և լուծում տա

ներ ու կալվածքներ կամավոր վերադարձի իրավունքը երաշխավորող համապարփակ ծրագիր, է/ իր հայկական համայնության տա քաղաքացիական, մարդկային և կրոնական լիարժեք իրավունքներ և Քրեական օրենսգրքից հանել չարաբաստիկ 301-րդ հոդվածը, որը բավականին երկար ժամանակ ծառայել է որպես սահմանափակ, բռնաճնշման ե, նույնիսկ, մահվան գործիք այն բացարձակ և ազնիվ քաղաքացիները դեմ, ովքեր համարձակվում էին բարձրաձայնեցնել ցեղասպանության պատմական փաստը, և վերջապես՝ ը/ ավելի մեծ շրջափակումներ ցուցաբերի Պավլի և Գոլյաթի օրինակով կյանքի ու արդարության համար Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի մղած պայքարի համատեղատուն «Օկուպացիայի» անհեթեթ և անհիմն պնդումների շուրջ արտահայտվելիս, այդպես մեկ ուրիշ տիպաված կլինի նրան հիշեցնել այդ եզրաքառության առաջավոր

պատշաճ ու տեղին կիրառման նախադեպերի մասին:

Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, ապա ճշմարիտ ռազմավարական դաշնակիցները, որպես կանոն, անկեղծորեն խորհրդակցում են միմյանց հետ և համակարգում իրենց քաղաքականությունը՝ ելնելով ընդհանուր շահերից: Նրանք իրար հետ երբեք չեն խոսում անբարենպաստ արձանագրումների շուրջ երրորդ կողմերի հետ թիկունքային բանակցությունների միջոցով, հանրության առջե կամ առանձին միմյանց դեմ չեն դիրքավորվում և չեն փորձում իրար վախեցնել կամ իրար վրա ճնշում գործադրել աշխարհի մասնակի ակունքների ու թերթերի միջոցով: Ռուսաստանը նույնպես պետք է Հայաստանին վերաբերվի բարի կամքով: Նա պետք է ճանաչի Հայաստանի ազգային ինքնիշխանության ամբողջ խորքը և տարածությունը, հետխորհրդային հատուկապես փոխհարաբերության իրողորդական բնույթը, Հայաստանի՝ հավասարակշռված, բովանդակալից և ինտեգրալ արտաքին քաղաքականությունը որոնելու և վարելու իրավունքը, ինչպես նաև գիտակցի Լեռնային Ղարաբաղի ազատության, անվտանգության և ինքնորոշման իրավունքը ոչ մի դեպքում՝ անգամ արդեցանական ճամփի ձեռքբերման ու վերահսկման հենքին, առևտրի առարկա չդարձնելու հրամայականը:

Պաշտոնական երեսանի իր հեթոքները և շրջանավարտ դաժան՝ իրականացնելու համար իրեն բաժին հասած պատասխանատվությունը՝ ի նպաստ տարածաշրջանում խաղաղության ու համատեղ անվտանգության, փոխադարձ հարգանքի ու բաց սահմանների, ներքին ժողովրդավարության և միջազգային համագործակցության: Որպես ինքնավար քաղաքակրթություն ունեցող նոր պետություն՝ Հայաստանը արդի դարաշրջանում իր ազգային շահերին կարող է լավագույն ծառայել կարճ ժամանակահատվածում դարձնելով այնպիսի հանրապետություն, որը կղեկավարվի օրենքի համընդհանուր գերակայությամբ ու իրավունքի իշխանությամբ, մարդու ինձնարար ազատությունների հանդեպ մտապահ հարգանքով, արդար կառավարմամբ և իրական ընտրություններով: Այս ասանքը, ցավոք, տակալին իրականություն չի դարձնել:

Հայաստանի հարկավոր է ճշմարիտ ուղին՝ ե՛լ՝ անհավաղ, բայց պատմությունը վկա՝ նա այնքան երբեք չի կարող ե չպետք է ընդունի հիմարի տեղը: Կան է՝ առավել ես գոհի:

ՌԱՖՖԻ 4. ԳՈՒՅԱՆՆԻՍԱՆ

Ռաֆֆի Հովհաննիսյանի գործունեությունը միջխորհրդարանական կառույցների ձեռնաչափում. ուշագրավ մանրամասներ

Սեպտեմբերի 12-19-ը Ռաֆֆի Հովհաննիսյանն այցելեց Լիբանան, հանդիպումներ ունեցավ խորհրդարանականներին, օտարերկրյա դեսպաններին և հայ համայնքի ներկայացուցիչներին հետ:

Սեպտեմբերի 26-27-ին, Ֆրանսիայի Թալուար քաղաքում Համաշխարհային Լիբերալիստ սեմինարին (Global Leaders Seminar), որը «Քաղաքական կայունությունը Կովկասում և Կենտրոնական Ասիայում» բեմայով կազմակերպում է Միջազգային իրավունքի և դիվանագիտության Ֆլետչերի ինստիտուտը՝ Եվեյցարիայի, Քեյֆայի, Սինգապուրի և Կորեայի միջազգային հարաբերությունների համաձայն ինստիտուտների և դիվանագիտական ակադեմիաների հետ համատեղ, Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը ելույթ ունեցավ տարածաշրջանային վերլուծության և հանդիպում ունեցավ Ֆլետչերի Իրավունքի և դիվանագիտության դպրոցի (Fletcher School of Law and Diplomacy) դեկան Steven Bosworth-ի հետ:

Սեպտեմբերի 28-ին մասնակցեց Եսիվ Գաուտշոյանին: Այնտեղ, չմասնակցելով լիազումար Ռիստին՝ Եվրոպական ժողովրդական կուսակցության խմբում ելույթ ունեցավ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության իրավական հիմքերի վերաբերյալ, ե թե ինչպես Կոստովն չի կարող միայն ինքնառիպ լինել: Մշակույթի, գիտության և կրթության հանձնաժողովում պարոն Հովհաննիսյանն արժարժեց մշակութային ժառանգության և մասնավորապես՝ Թուրքիայի, Վրաստանի և հատկապես Ջուրջայի խնդիրները: Նա նշեց, որ սա ոչ թե իր հարցն է, այլ Եվրասիո-հուրդը ինքն պետք է որոշի, թե որքանով է ընդունելի անդամ պետության կողմից իր անդամության տարիներին մշակութային ժառանգության ոչնչացումը, այդ թվում՝ պաշտոնական պատվիրակության այցի խափանումը և այլն (այս առիթով Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը նախապես դիմել էր «Ժառանգություն» կուսակցության վարչության նախագահ Անահիտ Բախչյանին և Աժ «Ժառանգություն» խմբակցության ղեկավար Արմեն Մարտիրոսյանին: Նամակում ասված է. «Առանց ՀՀ ներքազգային ուր իրադարձությունների անձապատկարարման է մտնում լիազումար միտերին իմ ներկայությունը, բայց ե այնպես անհրաժեշտ եմ համարում մեր անդամակցած EPP խմբի, ինչպես նաև մեր նախաձեռնած Հայոց մշակութային ժառանգության խնդիրների վերաբերյալ պատկան համեմատողական քննարկումներին իմ մասնակցությունը միջոցով մեր ստանձնած պատասխանատվության շարունակական իրագործումը»: Նա նաև ելույթ ունեցավ իրավական, մշակութային, ինչպես մարդու իրավունքների հարցերի, Վրաստան-Ռուսաստան հակամարտության շուրջ:

Ռաֆֆի Հովհաննիսյանն անդամակցում է Կանոնակարգի, ինտերնետների և ընթացակարգերի համեմատողական, որի միտումն է համազգայնացնելու շահի բախումը կամրելու մատակարար, առաջարկ ներկայացրեց ընդլայնել conflict of interest-ի սահմանումը և այնպես անել, որ յուրաքանչյուր համազգայնացող՝ հասկանալի Սոնթրոփից համեմատողական, ինքն փաստի, որ չունի շահի բախում (ե ոչ միայն ՀՀ-ն, այլև արևմտյան, այլև ընտանեկան կամ այլ տեսակի) այն երկրի մկամամբ, որի մոնիթորինգն ինքն է իրականացնում, և այլ բնույթի պատվիրակ Փոքեր Աջի հետ բանաձեռնի մի նախագիծ հեղինակեց այդ հարցի վերաբերյալ:

Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը ելույթներով հանդես եկավ ես 4 համեմատողական՝ չմասնակցելով լիազումարին Ռիստին: Ի նշան, Ռե Պուլսը ամառը Հայաստան կատարած իր այցի ընթացքում Ռաֆֆի Հովհաննիսյանի հետ առանձնազրուցական խմբում էր, որ վերջինս վերադառնա Եսիվ՝ բարձր գնահատելով նրա ելույթները՝ «որպես շատ բանական ելույթներ»: Հովհաննիսյանն ասել էր, որ լիազումար միտներ

նույնպես, հավասար չափանիշների և այլ արժեքների նկատմամբ:

Հոկտեմբերի 28-31-ը Կապե Վերդիի Պրայա քաղաքում մասնակցեց Եվրոպայի խորհրդի մշակույթի, գիտության և կրթության հանձնաժողովի հատուկ նիստին, որն անդրադարձել է միջմշակութային երկխոսությանը, կոնֆլիկտային իրավիճակներում մշակույթի ու պատմության ուսուցանող և սփյուռքի դերին: Այնտեղ հանդիպեց Կապե Վերդիի հանրապետության խորհրդարանի նախագահ Արիստիդես Ռայմունդո Լիմայի հետ: Զետաբըրյան կամ է, որ բոլոր մասնակցները, այդ թվում՝ խորհրդարանի խոսնակը, առում էին, որ առաջին անգամ է Հայաստանից որևէ մեկն այցելում Կապե Վերդի: Համեմատելով Կապե Վերդիի և հայկական սփյուռքների, Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը շատ մի շարք օգուղապետներ անցկացրեց՝ մասնավորապես նկատելով, որ այդ երկրի սփյուռքը ես թվաքանակով գերազանցում է հայրենիքի բնակչությանը, սակայն Կապե Վերդիի սփյուռքը, ի տարբերություն Հայաստանի, ձեռնարկել է ոչ թե ցեղասպանության կամ որևէ այլ ողբերգության արդյունքում, այլ տնտեսական արմատներ ունի: Այս առումով այն ավելի մոտ է մեր նոր սփյուռքին:

Նոյեմբերի 5-8-ը Փարիզում, որպես Եսիվ Կապե Վերդիի պատվիրակության անդամ, մասնակցեց Եվրոպա-Իսրայել-Միջին Արևելք հարաբերություններն արժարժող գիտաքաղաքական համաժողովին, որը կազմակերպել էր «Իսրայելի Եվրոպական ընկերները» կազմակերպությունը, հանդիպումներ ունեցավ Եսիվ Կապե Վերդիի հետ: Իսրայելի Քենեթի խոսնակ Դալիա Իթզիզի և Գերմանիայի Ղաշնայանի Բուրնեթսբազի փոխնախագահ Պետեր Պալի հետ:

Նոյեմբերի 24-29-ը Բուրնեթսբազի հրավերով Հարավային Կովկասի տարածաշրջանի երկրների պատվիրակության կազմում մասնակցեց «Ժողովրդավարության գործընթացի կայացումը» ծրագրին: Մասնակցում էին նաև ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան Արմեն Հարությունյանը, իսկ Պավլի Հարությունյանի փոխարեն՝ Ջարուհի Փոստապետյանը: Սա բարձրաստիճան այցելումների ծրագիր էր, որտեղ Բուրնեթսբազի տարբեր խմբակցությունների և մի շարք կառույցների ղեկավարների հետ մեծարկել են ներքին և արտաքին քաղաքականության ամենվզող հարցեր:

Նոյեմբերի 8-9-ը Փարիզում մասնակցեց Եսիվ Կապե Վերդիի և կրթության հանձնաժողովի նիստին, որտեղ նաև քննարկեց ոչնչացվող պատմական ժառանգության փոխադարձ անհրաժեշտությունը: Թե միտի ընթացքում և թե Իրվանի և Իրվանոսար կազմակերպությունների ղեկավարների հետ մասնավոր գրույցներում Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը վերադարձնեց Ջուրջայի խաչքարերի հարցը:

րին չի մասնակցի, մինչև Հայաստանը և Եվրասիո-հուրդը չապահովեն անհրաժեշտ չեմք՝ յուրաքանչյուր իր չափում ներում: Հիշեցնենք, որ Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը Եսիվ լիազումար միտի իր հայտնի ելույթի վերջում ասել էր, որ Հայաստանը և Եվրասիո-հուրդը պետք է արժանի լինեն միմյանց: Այժմ նա եվրոպացի պաշտոնյաներին բաց տեքստով անկարող էր, որ միզուկն ինքն փակվում էր, քանզի թե ՀՀ իշխանությունները, թե Ես պատասխանատուները նույն քանակարգում ու կամայականությունն ունեն օրենքի իշխա-

2008թ. «Ժառանգություն» խմբակցության պատգամավորների հանդիպումների եւ այցելությունների օրացույց

2008թ. հոկտեմբեր

- 02.10.2008թ.** Զ.Փոստանջյանը մասնակցեց 33 կառավարության նիստին:
- 03.10.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը հյուրընկալվեց «Ուրբաթ» ակումբում՝ խոսելով եւսևՎ մոնիթորինգի համեմատողովի վերջին հայտարարության եւ Ազգային ժողովում 33 նախագահի ուղերձի մասին:
- 03.10.2008թ.** Լ.Ավալերյանը հյուրընկալվեց «Դե Ֆակտո» ակումբում՝ խոսելով եւսևՎ մոնիթորինգի համեմատողովի վերջին հայտարարության եւ Ազգային ժողովում 33 նախագահի ուղերձի մասին:
- 03.10.2008թ.** Ա.Մարտիրոսյանը «Մարիոթ» հյուրանոցում մասնակցեց «Ընդդեմ իրավական կամայականության» 34-ի եւ «Համագործակցություն հանուն բաց հասարակության» մականունով կազմակերպված՝ «Աշխատանքային իրավունքների պաշտպանության անջնջ խնդիրները» թեմայով քննարկումների:
- 03.10.2008թ.** Ա.Մարտիրոսյանը այցելեց Վարդաշեն քրեակատարողական հիմնարկ:
- 04.10.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Լ.Ավալերյանը:
- 06.10.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը հանդիպեց Կահիրեի Ամերիկյան համալսարանի քաղաքագիտության ամբիոնի պրոֆեսոր, Կահիրեում Հարավսլավիայի նախկին դեսպան Իվան Իվեկովիչի հետ:
- 06.10.2008թ.** Ա.Մարտիրոսյանը եւ Ա.Սաֆարյանը մասնակցեցին Գերմանիայի կառավարության արտաքին գործերի նախարարության Հարավային Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի բաժանմունքի ղեկավար Յոհանես Լեզենբրեխտի այցի կազմակերպմանը 33-ում Գերմանիայի դեսպան Անդրեաս Վիկտորինի կազմակերպած ընդունելությունը:
- 08.10.2008թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց 33 կառավարության նիստին:
- 10.10.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը մասնակցեց Մարդկային զարգացման կենտրոնում (ՄԶԿ) «Սցենարային պլանավորում» (Նարքարի հակամարտության օրինակով) թեմայով Հակամարտությունների կառավարման խմբի ղեկավար Արթուր Մարտիրոսյանի վարած դասընթացին:
- 12.10.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Ա.Մարտիրոսյանը:
- 12.10.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը հարցազրույց տվեց «ԱՐ» հեռուստաընկերությանը՝ խոսելով խմելու ջրի հիմնական ճանապարհների շուրջ:
- 16.10.2008թ.** Լ.Ավալերյանը մասնակցեց 33 կառավարության նիստին:
- 18.10.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Ա.Բախչյանը:
- 20.10.2008թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց 33 կառավարության նիստին:
- 21.10.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը մասնակցեց փոխծովակալ, ԱՄՆ-ի երկրակազմի հրամանատարության փոխհրամանատար Ռիչարդ Փայլսիերի եւ Ազգային անվտանգության բիզնես կառավարիչների պատվին 33-ում Ամերիկայի դեսպան Մարի Յովանովիչի կազմակերպած ճաշկերույթին:
- 24.10.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը մասնակցեց «Քաղաքական մշակույթի ծեսավորումը եւ կայացումը Հայաստանում» ծրագրի շրջանակներում Մամուլի ազգային ակումբի եւ ԱՄՆ Ազգային ժողովրդավարական ինստիտուտի հետ համատեղ կազմակերպված՝ «Հայ-թուրքական հարաբերությունների ներկան եւ հեռանկարը» թեմայով քննարկումների:
- 25.10.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Ա.Բախչյանը:
- 25.10.2008թ.** Ա.Բախչյանը հյուրընկալվեց «Դե Ֆակտո» ակումբում՝ խոսելով 1999թ. հոկտեմբերի 27-ի իրադարձությունների շուրջ:
- 30.10.2008թ.** Ա.Բախչյանը Կրթության ազգային ինստիտուտում դասընկերների համար կազմակերպված դասընթացին դասախոսություն կարդաց «Աշակերտակներում դպրոց. Աշակերտական ինքնավարություն եւ ինքնակառավարում» թեմայով:
- 31.10.2008թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց 33 կառավարության նիստին:

2008թ. նոյեմբեր

- 01.11.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Ա.Մարտիրոսյանը:
- 08.11.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Վ.Խաչատրյանը:

- 12.11.2008թ.** Ամ Նախագահի Հովիվ Արախանյանի հրավերով Ա.Սաֆարյանը մասնակցեց Կիպրոսի Հանրապետության Ներկայացուցիչների պալատի նախագահ Մարիոս Գալուսի գլխավորած պատվիրակության պաշտոնական այցի կազմակերպմանը «Հին Երիվան» ռեստորանում կազմակերպված պաշտոնական ընթրիքին:
- 12.11.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը հյուրընկալվեց «Շամբ» հեռուստաընկերության «Հորիզոն» հաղորդաշարին:
- 12.11.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը «Ժառանգություն» խմբակցությունում հանդիպեց Վրաստանում Բրիտանական դեսպանատան ներկայացուցիչ, Հարավային Կովկասում տարածաշրջանային հակամարտությունների գծով խորհրդակցական Քեյթ Ուայթի հետ:
- 15.11.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Զ.Փոստանջյանը:
- 17.11.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը մասնակցեց «Երկիր Մեդիա» հեռուստաընկերության «Եռանդ կետ» հաղորդաշարին՝

- պատգամավորներ Գագիկ Մինասյանի եւ Գոհար Ենոքյանի հետ բանվիճելով 2009 թվականի բյուջեի նախագծի շուրջ:
- 17.11.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը եւ Լ.Ավալերյանը մասնակցեցին «ՂԴՂ՝ երկրների ինստիտուտ»-ի հայաստանյան մասնաճյուղի՝ Մոսկվայի տանը կազմակերպած «Անդրկովկաս. նոր իրավամտություն, խնդիրներ եւ տարածական ընկալումներ» թեմայով սեմինարին:
- 20.11.2008թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց «Երկիր Մեդիա» հեռուստաընկերության «Եռանդ կետ» հաղորդաշարին՝ խոսելով 2009 թվականի բյուջեի նախագծի շուրջ:
- 20.11.2008թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց Մարզահամերգային համալիրում Հանրապետության նախագահի եւ 33 քաղաքական ուժերի հետ կազմակերպված խորհրդակցությանը:
- 24.11.2008թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց Բրիտանական խորհրդի կողմից կազմակերպված՝ կին քաղաքական գործիչների եւ լրագրողների համընկած, որտեղ մասնակորպեսները քննարկեցին կին քաղաքական գործիչների գործունեության լուսաբանման անջնջ խնդիրները:
- 23.11.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Ա.Սաֆարյանը:
- 25.11.2008թ.** Ա.Բախչյանը հյուրընկալվեց «Ուրբաթ» ակումբում՝ խոսելով արտաքին հարաբերությունների հիմնահարցերի եւ Եվրոխորհրդի մարդու իրավունքների համեմակատար Թոմաս Համմերբերգի հայտարարության շուրջ:
- 27.11.2008թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց «Շողակաթ» հեռուստաընկերության «Երրորդ հազարամյակ» հաղորդաշարին:
- 27.11.2008թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց 33 կառավարության նիստին:
- 29.11.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Ա.Մարտիրոսյանը:

2008թ. դեկտեմբեր

- 01.12.2008թ.** 33-ում Ռուսիայի դեսպան Քրիստա Պրուսկինի հրավերով Ստոյպա Սաֆարյանը մասնակցեց Ռուսիայի ազգային տոնի կազմակերպմանը կազմակերպված միջոցառումներին:
- 04.12.2008թ.** Ա.Սաֆարյանը «Կոնգրես» հյուրանոցում հանդիպեց Ավստրիայի Հետոլմախի ինստիտուտի գիտաշխատող Քրիստոֆ Բենեդիկտերի եւ 1918-2008 Հանրապետություն կազմակերպության համակարգման բյուրոյի

- աշխատակից Պիտեր Ֆրիցի հետ:
- 05.12.2008թ.** Ա.Բախչյանը Ծաղկածորում մասնակցեց «Կանայք եւ տեղական ինքնակառավարում» թեմայով սեմինարին՝ կարդալով «Կանայք որոշումների ընդունման մակարդակում» թեմայով ելույթ:
- 06.12.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Լ.Ավալերյանը:
- 10.12.2008թ.** Ա.Բախչյանը եւ Ա.Սաֆարյանը Հայաստանում Եվրոխորհրդի գլխավոր քարտուղարության հատուկ ներկայացուցիչ տիկին Սիլվիա Մարիա Ջենեի հրավերով մասնակցեցին Սուրբ Ծննդյան տոների առիթով կազմակերպված ընդունելությանը:
- 12.12.2008թ.** «Մարտիրոսյանական շաբաթ» ամենշաբաթյա հեռուստահաղորդման ընթացքում 3 ռուպեանոց ելույթով հանդես եկավ Ա.Բախչյանը:
- 12.12.2008թ.** Ա.Բախչյանը, Ա.Մարտիրոսյանը, Ա.Սաֆարյանը եւ Լ.Ավալերյանը «Կոնգրես» հյուրանոցում մասնակցեցին «Բաց հասարակության ինստիտուտ» 34-ի կազմակերպած՝ «Ամ քաղաքական ուժերի օրենսդրական գործունեության մոնիթորինգ» զրոյակում գեներալական դիտարկման արդյունքների քննարկմանը:
- 15.12.2008թ.** Ա.Բախչյանը, Ա.Մարտիրոսյանը եւ Ա.Սաֆարյանը «Եվրոպա» համագործակցության հիմնարկի հրավերով «Կոնգրես» հյուրանոցում մասնակցեցին «Եվրոպա» համագործակցության հիմնադրամի հակակոռուպցիոն երկամյա ծրագրի արդյունքների ամփոփմանը նվիրված խորհրդակցությանը, որի ընթացքում ներկայացվեց կոռուպցիայի դեմ պայքարում պետական կառավարման մարմինների, հասարակական կազմակերպությունների եւ լրատվամիջոցների դերը:

2009թ. հունվար

- 09.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը հանդիպում ունեցավ 33 Կրթ. եւ գիտության նախարարության «Լույս» հիմնադրամում:
- 12.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը հանդիպեց UNICEF միջազգային կազմակերպության հետ:
- 13.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը եւ Ա.Մարտիրոսյանը հանդիպեցին եւ զրուցեցին «Երեւոնի» քրեակատարողական հիմնարկում գտնվող Ա.Սուրբուշուրյանի եւ Գ. Մանուկյանի հետ:
- 14.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց Ամ Վերահսկիչ պալատի նիստին:
- 15.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց Ամ Վերահսկիչ պալատի նիստին:
- 15.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը հանդիպեց Քանաբեռ-Ջեյրան համայնքի ղեկավար Ա.Քոթանջյանի հետ:
- 15.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը հանդիպեց 33 առողջապահության նախարար Բ.Քուշնյանի հետ:
- 15.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը հանդիպեց 33 կրթության եւ գիտության փոխնախարար Բագրատ Եսայանի հետ:
- 16.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը մամուլի ասուլիս տվեց «Փակագիծ» ակումբում:
- 19.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը հանդիպեց Դավիթաշեն թաղային համայնքի ղեկավար Գ.Ենոքյանի հետ:
- 23.01.2009թ.** Լ.Ավալերյանը մասնակցեց 33 վարչապետին առընթեր Բյուրոյական խորհրդի նիստին:
- 16.01.2009թ.** «Փակագիծ» եւ ARMINFO ակումբներում տեղի ունեցավ Ա.Բախչյանի մամուլի ասուլիսը:
- 26.01.2009թ.** Ա.Բախչյանի համընկած շնորհատանը դեսպանատան կազմակերպած միջոցառմանը:
- 27.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը եւ Ա.Մարտիրոսյանը հանդիպեցին «Վարորդ-Ռուսիկան» 34 անդամներ Գեորգ Դոստոյանի եւ Տիգրան Հովհաննիսյանի հետ:
- 27.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը եւ Ա.Մարտիրոսյանը մասնակցեցին Բրիտանական խորհրդի կազմակերպած՝ ՆԱՆԵ մրցանակաբաշխությանը:
- 28.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը եւ Ա.Մարտիրոսյանը այցելեցին Եռաբլուր:
- 29.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը մասնակցեց 33 կառավարության նիստին:
- 29.01.2009թ.** Ա.Բախչյանը հանդիպեց Ավան թաղային համայնքի ղեկավար Տարոն Մարգարյանի հետ:
- 29.01.2009թ.** Ա.Մարտիրոսյանը հանդիպեց «Բարեկամություն» 34-ի կողմից հանդես եկող Եվթոմե Արամյանի եւ Ռուբեն Գապարյանի հետ:
- 29.01.2009թ.** «Ուրբաթ» ակումբում տեղի ունեցավ Ա.Մարտիրոսյանի մամուլի ասուլիսը:
- 29.01.2009թ.** Ա.Մարտիրոսյանը հանդիպեց ԱՄՆ դեսպանատան քաղաքական ու տնտեսական բաժնի տնօրեն Սթիվեն Բենքսի հետ:
- 29.01.2009թ.** Լ.Ավալերյանը հարցազրույց տվեց Գյումրիի «Գյալ» հեռուստաընկերությանը:
- 31.01.2009թ.** Ա.Մարտիրոսյանը հարցազրույց տվեց «ԱՐ» հեռուստաընկերությանը:
- 30.01-01.02.2009թ.** Ա.Բախչյանը, Ա.Մարտիրոսյանը, Զ.Փոստանջյանը եւ Վ.Խաչատրյանը մասնակցեցին Ծաղկածորում կազմակերպված սեմինարին:

ԼՈՒՐԵՐ, ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ԱՆՃՈՒԴԱՐՁ

«Ճառանգություն» կուսակցության հայտարարությունը «Բջի» գործարանի օտարման մասին

Մեր հասարակությունը վերջին տասնամյակների ընթացքում հարմարվել է այն մտքին, որ քաղաքական շարժառիթներով ընդդիմադիր պահվածք ունեցող գործիչների հանդեպ իշխանությունը ծավալում է քրեական, հարկային-տնտեսական հալածանքներ, որոնց արդյունքում վարչակազմին դիմադրածող հասարակական-քաղաքական գործիչները ենթարկվում են ապօրինի սեփականազրկման, շատ դեպքերում՝ նաեւ ազատազրկման:

«Ճառանգություն» կուսակցությունը բազմիցս մեզ էլ, որ արտասովոր այդ գործելակերպը դատարաններում հանգեցնում է անարարացիության մթնոլորտի գերխտացման: Հետևանքը լինում է այն, որ վարչակազմի և հասարակության միջև ընթանում է հյուժիջ հակամարտություն, որից ոչ մի իշխանություն դեռեւս հաղթանակով դուրս չի եկել: Ապօրինի և արատավոր այսպիսի քաղաքականության մի բացառիկ օրինակ է «Բջի» գործարանի սնանկացումը և հարկադիր աճուրդով նրա վաճառքը: Փաստորեն ընդդիմադիր վարքագիծ դրսեւորած հեռախոսի Սուքիասյանի ու նրա տնտեսական համակարգի հետ գործի որպէս «Օրենքի ընդդուրի կիրառում» կոչված մասկալը:

ՀՀ իշխանությունները՝ լավ գիտակցելով, որ քաղաքական հաշվեհարդարի այս նույնիսկ ակտի հետևում հարյուրավոր մարդկային ծակատարներ են, հազուրդ տվեցին կրեմլոնդոնային և քաղաքական ընդդիմախոսներին ոչնչացնելու մղումներին: Համանման աղաղակող քաղաքական մարդաորսի գործողությունները մեզ քայլ առ քայլ հեռացնում են հասարակական կոնսոլիդացման, հնարավոր երկխոսության հանգրվանից և տանում են առհասարակ ու քաղաքական բախումների ճանապարհով: Մեր խորին համոզմամբ՝ այս ամենը մերկայիս իրավիճակում անօրյալատրելի է պետականա-կործան ուղեգիծ է:

18 փետրվարի 2009թ.

Ուղերը հայ ժողովրդին՝ երկրաշարժի տարեկիցի կապակցությամբ

Ուղիղ քսան տարի է անցել հայությանը պատուհասած ողբեգական օրվանից: Անեղ երկրաշարժը՝ հիմնովին ավերելով Ապխազի, իր մեծությամբ համընթացությամբ երկրորդ քաղաքը համարվող Գյումրին են մի շարք այլ բնակավայրեր, բազմաազար մարդկային կյանքեր խլեց, անքիչ-անհասարակ ընտանիքներ հաշվված վայրկյանների ընթացքում կորցրել ասեն ինչ է մնացին մերկ ու անապաստան: Բազում երազներ մնացին անկատար, բազում հույսեր խորակվեցին:

1988-ի դժոխական դեկտեմբերյոցի անցել է երկու տասնամյա-

յակ, սակայն «Աղետի գոտի» հոգեցունց արտահայտությունը տակալին ծանր խարանի պես կախված է հայ ժողովրդի գլխին: Դա չիմարար ու արարչագործ մեր ազգի ամոթ է:

Ելնելով վերը նշվածից՝ կոչ ենք անում: Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը՝ 2009 թվականը հայտարարել Աղետի գոտու հիմնադրամիջոցների խաբար վերացման տարի, բոլոր շահագրգիռ կառույցներին, քաղաքական ուժերին, հասարակական կազմակերպություններին, անհատներին, Սփյուռքի մեր բարեխարհներին, ուսանող երիտասարդությանը՝ ուժերի մերթադին չափով օժանդակել այդ ազգանքը նախածեռնության իրականացմանը:

7 դեկտեմբեր 2008թ.

«Ճառանգության» պատգամավորներն այցելեցին կալանավորներին

Այսօր Աժ «Ճառանգություն» խմբակցության ղեկավար Արմեն Մարտիրոսյանը և պատգամավոր Աննա Բախչալյանը հանդիպեցին Նուբարաշեն քրեակատարողական հիմնարկում գտնվող կալանավորներ Արմեն Խուրշուդյանի և Գեորգ Մանուկյանի հետ: Վերջիններս 2008թ. դեկտեմբերի 23-ին մեկուսարանում իրենց նկատմամբ կիրառված բռնության փաստի կապակցությամբ կատարվող ծառայողական քննության վերաբերյալ հայտնեցին հետեւյալը: Արմեն Խուրշուդյանը հայտարարեց, որ տեղի է ունեցել բռնություն, սակայն չի բողոքում, իսկ Գեորգ Մանուկյանը հայտնեց իր դժգոհությունը ՁԼՄ-ների կողմից տարածվող տեղեկատվությունից, ըստ որի՝ նա հերքել է իր նկատմամբ տեղի ունեցած բռնության փաստը: Նա նշեց, որ իր համոզյալ ֆիզիկական բռնություն է տեղի ունեցել, բայց ինքը կապախ իր փաստաբանի վերաբերման և նրա հետ խորհուրդակցելուց հետո կպատասխանեմ ծառայողական քննության իրականացման մարմնի հարցերին: Գեորգ Մանուկյանը հայտնեց նաեւ, որ շարունակում է հացադուլը և ուժի առողջության հետ կապված խնդիրներ, մասնավորապես՝ շարունակական գլխացավ և աջ աչքի տեսողության խնդիր:

Մեկուսարան մտնող այցելության ժամանակ նույնպես արձանագրվել են բռնության և անմարդկային վերաբերման դեպքեր: Հետևանքաբար բողոքելուց հրաժարվելու նման դրսեւորումները վկայում են, որ կալանավորների հանդեպ ճնշումներն ու բռնություններն այլ ձեւերով շարունակվում են ցայսօր:

24 դեկտեմբերի 2008թ.

Իշխանությունը պարտավոր է ապահովել Փորձագետների փաստահավաք խմբում «Ճառանգության» և ՀԱԿ-ի ներկայացուցիչների անվտանգությունը

«Ճառանգություն» կուսակցությունը և Դա ազգային կոնգրեսը հանդես են եկել Փորձագետների փաստահավաք խմբի գործունեությանը վերաբերող հերթական համատեղ հայտարարությանը՝ իշխանությունների և գործող նախագահի պահանջելով ապահովել այդ խմբում ընդդիմադիր երկու միավորումների ներկայացուցիչների անվտանգությունը: Հայտարարության մեջ ամանակորակա նշվում է.

«Մոլորակի 20-ին մենք հրապարակել ենք Մարտի 1-ի խնդրով ստեղծված Փորձագետների փաստահավաք խմբի գոր-

ծունեության մասին համատեղ հայտարարությունը դատապարտելով անկախ այս մարմնի աշխատանքներին նախագահի աշխատակազմի միջամտությունը, մասնավորապես, հակառակ Փաստահավաքի կապուցումը որոշման նրա Ազգային ժողովի շենքում աշխատելու պարտադրանքը:

Պարզվեց, որ տեղի է եղել մեր մտախաղություններն այն այն, որ Աժ շենքում, ապահովված չեն վկաների ինքնուրույն քննադատման, վկաներին և փորձագետներին տարատեսակ ազդեցություններից գերծ պահելու պայմանները: Նախապես մեզ դիմած բազմաթիվ վկաներ, անվտանգություն ունենալով ոչ թե Փաստահավաք խմբի, այլ նրա աշխատակազմի նկատմամբ, հրաժարվում են տեղեկատվություն և վկայություն տրամադրելուց զգուշանալով բացահայտվելու ու հետապնդումների ենթարկվելու հեռանկարից:

Մենք շարունակում ենք պնդել մեկ ամիս առաջվա մեր հիմնավորված պահանջի վրա Փաստահավաք խմբին այլ չեզոք մի տեղում աշխատակազմ տրամադրելու մասին: Միաժամանակ մենք ներկայացնում ենք երկրորդ, արդեն հասունացած մի երկրորդ հրատապ խնդիր լուծելու պահանջ: Հայկի առեւտրով, որ Փորձագետների փաստահավաք խմբի անդամները գործունեության մեկ ամսվա ընթացքում կուտակվել է մեծաքանակ արժեքավոր տեղեկատվություն, որ եւակար է մարտիմեկ-նայ ոճրագործության բացահայտման համար, ինչպես նաեւ այն, որ մինչև օրս բացահայտված են պատասխանատվության կանչված չեն մարտի 1-ին անմիջակամորեն սպանվածները կատարած ու նրանց հրաման տված անմիջիկ ու պաշտոնյաները, անիրաժեշտություն է առաջացել ապահովելու Փորձագետների փաստահավաք խմբի անդամների անվտանգությունը: Հակառակ դեպքում Փաստահավաք խմբի անդամներից յուրաքանչյուրի հետ հնարավոր որեւէ միջադեպի ուղղակի պատասխանատվությունը կկրեն իշխանությունները և գործող նախագահն անձամբ»:

Հայ Ազգային կոնգրես «Ճառանգություն» կուսակցություն 13 հունվարի 2009թ.

«Ճառանգություն» խմբակցության հայտարարությունը քաղաքականության հանդեպ բռնության դեպքի կապակցությամբ

Անցած տարվա դեկտեմբերի 23-ին Նուբարաշեն քրեակատարողական հիմնարկում կալանավորների նկատմամբ բռնության դեպքի հետ կապված «Ճառանգություն» խմբակցության պատգամավորների, Մարուտ Իրավունքների պաշտպանի ներկայացուցչի և Իրավապաշտպան տարբեր հասարակական կազմակերպությունների այցելությունները վկայում են բռնության աղաղակող փաստերի մասին: Այդ կապակցությամբ, ինչպես հայտնի է, ՀՀ արդարադատության նախարարը համենարարել էր անցկացված ծառայողական քննության, ինչը և ներկայումս իրականացվում է:

«Ճառանգություն» խմբակցությունը լրջորեն մտախոգված է կատարվող բռնությունների և նմանապիպ աճործնականությունների փաստով և ՀՀ գլխավոր դատախազի պահանջում է անհապաղ քրեական գործ հարուցել վերը նշված բռնության դեպքերի առնչությամբ:

16 հունվարի 2009թ.

Արմեն Մարտիրոսյանի օրենսդրական նախաձեռնությունը ուղղված տաքսիստների շահերի պաշտպանությանը

10 փետրվարի 2009թ., Աժ «Ճառանգություն» խմբակցության ղեկավար Արմեն Մարտիրոսյանը հանդես եկավ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» օրենսդրական նոր նախաձեռնությանը: Կուսակցությունը և համանուն խորհրդարանական խմբակցությունը իրապես մտախոգված են երկրում օրավուր խորացող տնտեսական ճգնաժամի այլևս ակնհայտ բացասական դրսեւորումներով, որոնց լրացնելու է գալիս տաքսիստտրային փոխադրումներ իրականացնողների նկատմամբ ՀՀ իշխանությունների վրած ոչ ճիշտ քաղաքականությունը:

Նախագծի ընդունումը պայմանավորված է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից մարդատար-տաքսի ավտոմոբիլներով ուղեւորափոխադրումներ իրականացնող շուրջ 3000 աշխատատեղերի պահպանման հանրածեռնությանը և ձեւական վարչարարությանը, եկամտաստեղծ գործունեությունը չչահանման փակվելու հիմնարար սկզբունքի անբողջական իրականացմամբ: Օրինագծի ընդունումը եւակնորեն կնպաստի նշված գործունեություն իրականացնող անձանց և նրանց ընտանիքների սոցիալական ապահովման խնդիրների լուծմանը՝ ներկա ֆինանսական ճգնաժամի պայմաններում:

«Ճառանգություն» կուսակցության հայտարարությունը

«Ճառանգությունը» իշխանություններին պահանջում է՝ բացահայտել ք եւ պատժել լրագրողների նկատմամբ բռնությունների հեղինակներին

«Ճառանգություն» կուսակցությունը խստորեն դատապարտում է «Չեսաքննող լրագրողների ընկերակցություն» հասարակական կազմակերպության ղեկավար և «Չեսոք» ինտերնետային պարբերականի գլխավոր խմբագիր Էդիկ Բաղդասարյանի նկատմամբ նոյեմբերի 17-ի երեկոյան կատարված բռնարարը, որի հետևանքով իր անաշատությամբ և արհեստավարժ գործունեությամբ լայն հասարակության ու միջազգային լրագրողական կազմակերպությունների բարձր գնահատանքին արժանացած լրագրողը մարմնական վնասվածքներ էր ստացել: Սեղի ցնցում պատրոշմամբ տեղափոխվել է հիվանդանոց: Տեղի ունեցածը երկրում ամենաբողոքյալ և անպատժելի խոթ-

յան մթնոլորտի ուղղակի հետեւանքն է, որի պայմաններում քրեածին տարբեր «գործուն» էլ է ավելի լայն ու ճիհին:

Մենք վստահ ենք, որ եթե լրագրողների նկատմամբ նախկինում կատարված ոտնձգությունները համարժեք արձագանքի արժանանալիս պատկան մարմինների կողմից են ժամանակին բացահայտվելին դրանց կատարողներն ու պատվիրատուները և խստազույս պատժվելին, ապա տեղի չէր ունենա այս հերթական բռնությունը միջադեպը: Սա մենք որակում ենք իրրել ազատ խոսքի մշակներին և ողջ առաջադեմ հասարակությանը վայի մթնոլորտում պահելու ապարդյուն փորձ, որի ուղղակի պատասխանատուն նաեւ օրվա իշխանությունն է: Վերջինս կամ չի վերահսկում իրավիճակը, կամ շահագործված է նման հանցագործությունների շարունակականության մեջ:

«Ճառանգություն» կուսակցությունը վերստին պահանջում է անհապաղ և առջնահերթ բացահայտել տվյալ և նախորդած նմանօրինակ հանցագործությունների կատարողների ու կազմակերպիչների և մեղավորներին պատժել օրենքի ողջ խստությամբ: Լիախոյս ենք, որ գոնե այս անգամ իշխանությունները արագորեն կբացահայտեն նշված միջադեպի բոլոր հանգամանքները՝ այսպիսով գոնե մեկ անգամ գործու պայքացնելով,

որ հետամուտ են իրենց իսկ հոչակած՝ Հայաստանում ազատ խոսքի, բազմակարծության և քաղաքացիների՝ տեղեկատվություն ստանալու իրավունքների մարցման խոչընդոտելու վերաբերյալ:

